

Estat d'informació no financera **2019**

Índex

Missatge del President i del Conseller Delegat | 03

PERFIL DE LA COMPANYIA

Coneix ESTEVE | 04

Estratègia de negoci i estructura | 07

El nostre enfocament de sostenibilitat | 08

NEGOCI RESPONSABLE

Ètica, drets humans i compliment | 11

Gestió de riscos | 12

Compres sostenibles | 14

Beneficis i impostos | 15

Subvencions rebudes | 15

SALUT I BENESTAR

Seguretat dels pacients | 16

Pacients i compromís amb la societat | 18

Accés a la salut i salut activa | 19

QÜESTIONS RELATIVES AL PERSONAL

Ocupació | 20

Diversitat, igualtat i inclusió | 23

Seguretat, salut i benestar a la feina | 25

Voluntariat corporatiu | 27

QÜESTIONS MEDIAMBIENTALS

Optimització de consums | 28

Canvi climàtic | 29

Economia circular | 30

Annexos

1. Característiques de l'informe | 32

2. Llista d'acrònims | 33

3. Llista de filiacions | 34

4. Compromisos externs | 35

5. Compromís Agenda 2030: ODS i metes | 36

6. Informe de revisió externa | 38

7. Taula de continguts Llei 11/2018 | 41

Missatge del President i del Conseller Delegat

Albert Esteve
President

Staffan Schüberg
Conseller Delegat

Refermem un any més el nostre compromís amb la sostenibilitat i reportem de manera transparent els nostres resultats econòmics, socials i ambientals, així com el nostre suport als 10 Principis del Pacte Mundial de les Nacions Unides.

En aquest informe es mostra la nostra contribució a l'Agenda 2030, alhora que s'ofereix una visió general dels avenços de les qüestions que són rellevants per a nosaltres i per als nostres grups d'interès, i es destaquen els nostres resultats de 2019.

Ha estat un any de molta feina centrats en avançar cap el camí marcat en els nostres pilars estratègics i, malgrat ser complex per l'entorn canviant, hem evolucionat cap a una companyia farmacèutica especialitzada amb productes propis fruit de la venda de genèrics i de l'adquisició de Riemser.

Ens hem organitzat com una companyia única basada en funcions amb l'objectiu de garantir un posicionament que ens permeti seguir invertint en innovació per créixer i donar resposta a la nostra raó de ser, que és millorar la vida de les persones.

El nostre pla estratègic ens està ajudant a transformar la companyia per estabilitzar-la i garantir un creixement sostenible i rendible a llarg termini.

En el context de transparència en el qual treballem, reportem els nostres resultats a partir del marc internacional del Global Reporting Initiative (GRI), en la seva última versió d'"Estàndards GRI", en un informe separat per donar resposta a les qüestions sol·licitades a la Llei 11/2018; això ens permet, a més, mantenir el nostre doble compromís amb el compliance i amb la transparència.

Esteve té el ferm propòsit d'enfortir de manera continuada el seu marc de govern corporatiu i seguir potenciant la seva efectivitat per complir els reptes que tenim de manera responsable i sostenible.

Durant l'edició d'aquest informe estem vivint una crisi sanitària sense precedents. ESTEVE treballa seguint les normes del Govern per contribuir a la salut pública i assegurar la continuïtat del negoci, i garanteix que els pacients tinguin la seva medicació. De ben segur que superarem aquesta situació i en sortirem tots reforçats com a empresa i societat.

Esperem que el contingut d'aquest informe sigui del teu interès.

PERFIL DE LA COMPANYIA

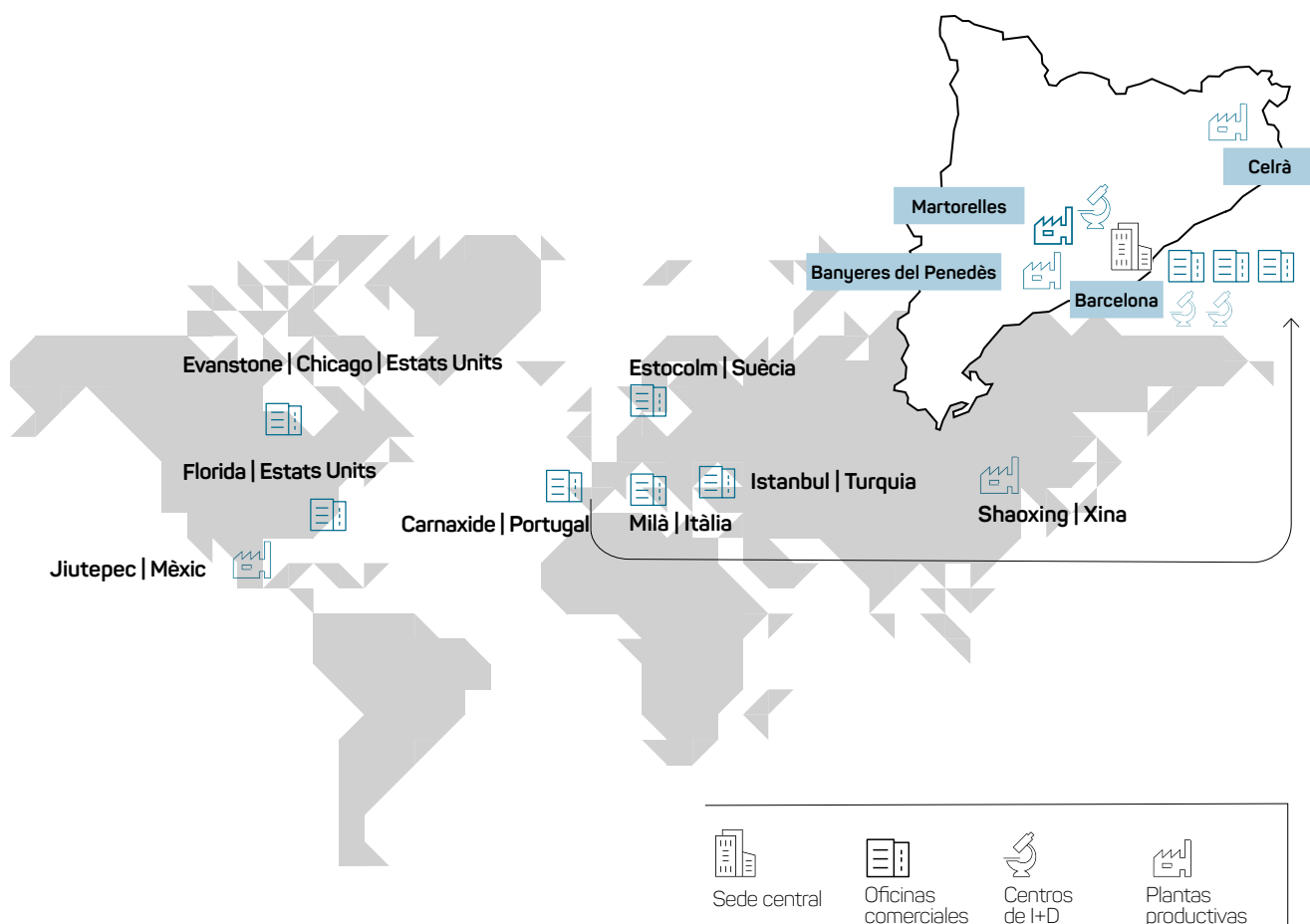
Coneix ESTEVE

La salut de les persones és la nostra prioritat, des que el 1929 el Dr. Antoni Esteve i Subirana va fundar la primera de les empreses del grup en una petita farmàcia de Manresa (Barcelona).

Amb el pas dels anys, gràcies a l'esforç de tots els empleats i la confiança de clients i pacients, ESTEVE s'ha convertit en una companyia líder en l'àmbit de la salut a Espanya, amb una clara vocació internacional que aposta per la recerca i les aliances estratègiques com a palanques de creixement.

ESTEVE és una companyia farmacèutica d'àmbit internacional amb seu a Barcelona, amb presència en els principals mercats del món per mitjà d'instal·lacions industrials pròpies a Espanya, Mèxic i la Xina, i filials comercials a Portugal, Itàlia, Turquia i els Estats Units.

(*) En publicar aquest informe, hi ha hagut canvis significatius pel que fa a la presència global d'ESTEVE. Aquests canvis són conseqüència de la liquidació de la línia de negoci de genèrics, durant el desembre del 2019, i de l'adquisició de l'empresa europea Riemser, que es va anunciar a principis del gener del 2020.

Més informació a www.esteve.com

La nostra activitat cobreix tot el cicle de vida del medicament, des del descobriment i desenvolupament de nous medicaments fins a la fabricació i comercialització. De manera esquemàtica es presenta la cadena de valor de les tres activitats que conformen ESTEVE.

Incorporació de productes nous	Proveïment	Fabricació	Distribució	Comercialització
Activitat farmacèutica				
Desenvolupament de noves entitats químiques mitjançant: <ul style="list-style-type: none"> • Programes de recerca pròpia • Programes de col·laboració 	Compra de matèries primeres i material de condicionament	<ul style="list-style-type: none"> • Fabricació de producte en planta farmacèutica pròpia (Martorelles) • Fabricació de producte en planta farmacèutica de tercers 	Distribució de producte acabat a: <ul style="list-style-type: none"> • Distribuidors • Hospitals • Farmàcies 	<ul style="list-style-type: none"> • Xarxa de vendes pròpia, visita a metges d'atenció primària i especialistes a Espanya • Per mitjà d'acords de llicència <i>out</i> per a la distribució a altres països on ESTEVE no té xarxa de vendes
Acords de llicències <i>in</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Medicaments de prescripció • Productes sense recepta • Productes i tecnologies sanitàries 	Compra de producte acabat (gran majoria) Compra de matèries primeres i material de condicionament	<ul style="list-style-type: none"> • Fabricació de producte per part de tercers • Fabricació de producte en planta pròpia (Martorelles) 	Distribució de producte acabat a: <ul style="list-style-type: none"> • Distribuidors • Hospitals • Farmàcies 	<ul style="list-style-type: none"> • Xarxa de vendes pròpia, visita a metges d'atenció primària, especialistes i farmàcies
Activitat de Genèrics				
Desenvolupament de medicaments genèrics propis (laboratori d'innovació farmacèutica propi o laboratoris externs)	Compra de matèries primeres, material de condicionament o producte acabat	<ul style="list-style-type: none"> • Fabricació de producte en planta pròpia (Martorelles) • Fabricació de producte per part de tercers 	<ul style="list-style-type: none"> • Distribució de producte acabat a distribuïdors farmacèutics i farmàcies (Pensa) 	<ul style="list-style-type: none"> • Xarxa de vendes pròpia, visita a farmàcies, metges o distribuïdors (Pensa) • Venda de producte acabat a altres companyies farmacèutiques (Pensadose)
Acords de llicències <i>in</i> : <ul style="list-style-type: none"> • De medicaments genèrics desenvolupats per tercers 	Compra de matèries primeres, material de condicionament o producte acabat	<ul style="list-style-type: none"> • Fabricació de producte per part de tercers • Fabricació de producte en planta pròpia (Martorelles) 	<ul style="list-style-type: none"> • Distribució de producte acabat a distribuïdors farmacèutics i farmàcies 	<ul style="list-style-type: none"> • Xarxa de vendes pròpia, visita a farmàcies, metges o distribuïdors (Pensa)
Activitat de Química				
R+D de processos de fabricació de principis actius farmacèutics (API) <ul style="list-style-type: none"> • Per a medicaments innovadors (per a tercers o propis) • Per a medicaments genèrics (per a tercers o propis) 	Compra de matèries primeres i material de condicionament per elaborar el principi actiu	<ul style="list-style-type: none"> • Fabricació en plantes pròpies (Espanya, la Xina i Mèxic) 		<ul style="list-style-type: none"> • Venda a altres companyies farmacèutiques a escala mundial • Venda a l'activitat farmacèutica d'ESTEVE

Bones pràctiques i sistemes de gestió

ESTEVE treballa d'acord amb bones pràctiques i sistemes de gestió, i obté i renova les certificacions a les diverses instal·lacions.

GOOD MANUFACTURING PRACTICES

	Generalitat de Catalunya Departament de Salut	EMA (Agencia Europea del Medicamento)	AEMPS (Agencia Española del Medicamento i Productos sanitarios)	FDA (Food & Drug Administration, EE. UU.)	PMDA (Pharmaceutical & Meddical Devices Agency, Japón)	KFDA (Korea Food & Drug Administration)	COFEPRIS (Comisión Federal para la protección contra Riesgos Sanitarios, México)	CFDA (China Food & Drug Administration, China)	SFDA (Saudi Food & Drug Administration, Arabia Saudi)
Celrà, España	2018		2018	2019	2019				
Banyeres del Penedès, Espanya	2018		2019	2017	2015	2011			
EHP, Xina		2019	2011	2019	2018	2017		2019	
Sintenovo, Mèxic			2010	2017			2019		
Centre R+D química, Espanya	2018			2015					
Martorelles, Espanya	2019								

GOOD LABORATORY PRACTICES

Martorelles, España				2019					2013
Parc Científic Barcelona + Arxiu Àrea Científica + Garantia de Qualitat Àrea Científica, Espanya	2019								

GOOD DISTRIBUTION PRACTICES

Martorelles, Espanya	2019								
----------------------	------	--	--	--	--	--	--	--	--

Sistemes de gestió certificats	ISO 14001: 2015	OHSAS 18001: 2007	Bones pràctiques en la promoció de la salut a la feina
	Medi ambient	Seguretat i salut a la feina	Empresa saludable
Martorelles, Espanya	2018	2018	2018
Celrà, Espanya	2018	2018	2018
Banyeres del Penedès, Espanya	2018	2018	2018
Shaoxing, Xina	2018	2018	
Jiutepec, Mèxic	2018	2016	
Parc Científic Barcelona, Espanya(*)	objectiu 2019	2018	2018
Centre d'R+D Química, Barcelona, Espanya	2018	2018	2018

(*) L'auditoria de certificació tindrà lloc al maig de 2020.

Estratègia de negoci i estructura

ESTEVE té el ferm compromís d'enfortir de manera contínua el seu marc de govern corporatiu i seguir potenciant la seva solidesa i efectivitat com ha fet al llarg dels darrers anys, per complir de la manera més responsable i sostenible els reptes que es plantegen.

El 2019, ESTEVE ha avançat en el procés de transformació guiat pel nou full de ruta aprovat en l'exercici anterior. El nostre objectiu: convertir-nos en una empresa líder en l'àmbit de la medicina especialitzada amb producte propi i amb presència global, especialment a Europa i als Estats Units.

Els primers passos d'aquest camí s'han iniciat amb la nova estructura organitzativa, que ha passat de ser una organització basada en negocis independents a una organització funcional. En aquest informe, el detall s'especifica a partir de la nova estructura organitzativa.

Ha estat un any de molta feina centrats en avançar cap el camí marcat en els nostres pilars estratègics i, malgrat ser complex per l'entorn canviant, hem evolucionat cap a una companyia farmacèutica especialitzada amb productes propis fruit de la venda de genèrics i de l'adquisició de Riemser.

Model de govern

ESTEVE, pel que fa a govern corporatiu, ha seguit incorporant a l'estructura consellers externs independents i creant comissions específiques per donar suport a la gestió del Consell.

L'objectiu és garantir una gestió independent i aportar sostenibilitat a l'evolució futura de la companyia. Aquest model està inspirat en les millors pràctiques de govern corporatiu de les empreses cotitzades, amb bones pràctiques dirigides a elevar els nivells de transparència cap als grups d'interès. En l'exercici 2019 s'ha produït la baixa del Sr. Joan Esteve i s'ha incorporat com a nou conseller el Sr. Javier Cano, atenent al seu coneixement i experiència.

Junta general d'accionistes

Presidida per Albert Esteve i formada per totes les persones amb participació accionarial en ESTEVE, ostenta el poder dins de la propietat.

Consell d'administració

- Albert Esteve, president del Consell
- Jesús Caínzos, conseller independent coordinador i president de la Comissió d'Estratègia Corporativa
- Alessandro Banchi, conseller independent
- Julio Rodríguez, conseller independent i president de la Comissió de Nomenaments i Retribucions
- Jacques Tapiero, conseller independent i president de la Comissió d'Auditoria
- Staffan Schüberg, conseller delegat i Chief Executive Officer
- Antoni Esteve, conseller
- Silvia Gil-Vernet, consellera
- Jordi Esteve, conseller
- Santiago Descarrega, conseller
- Joaquín Monleón, conseller
- Javier Cano, conseller
- Jordi Faus, secretari
- Daniel Girona, vicesecretari

Executive Management

- Staffan Schüberg, conseller delegat i Chief Executive Officer. Actua per delegació del Consell d'Administració. Implementa l'estratègia acordada pel Consell i gestiona l'estructura executiva i la marxa ordinària dels negocis.
- Pere Mañé, Chief Industrial Operations Officer
- Jordi Muntañola, Chief Commercial Officer, Europe
- Thomas Birger Riisager, Chief Corporate Strategy & BD Officer

- David Peix, Acting General Manager, Generics
- Carlos Plata, Chief Scientific & Medical Officer
- José Luis Urbieto, Chief Financial Officer
- M. Àngels Valls, Chief Communications & Public Affairs Officer
- Helle Hedegaard Juhl, Chief Human Resources Officer

Comissions del Consell

Donen suport al Consell i estan formades per membres del Consell mateix i presidides per consellers externs.

- Comissió d'Auditoria
- Comissió de Nomenaments i Retribucions
- Comissió de Desenvolupament Corporatiu i Estratègia

ESTEVE, en la seva convicció de la importància de la separació de poders en la presa de decisió, té clarament establerta la separació de funcions entre el president no executiu i el CEO.

El 2019 s'ha incorporat com a nou conseller Javier Cano al Consell d'Administració d'ESTEVE, que inclou així un total de 14 membres que han percebut aquest exercici una remuneració mitjana de 408.357 euros. Aquesta quantitat no es desglossa per gènere per motius de confidencialitat, atès que només hi ha una dona en el Consell.

Sostenibilitat està integrada dins de l'Àrea d'Operacions. Les qüestions rellevants sobre Sostenibilitat es tracten a l'Executive Management, a la Comissió d'Auditoria i en el Consell d'Administració.

El nostre enfocament de sostenibilitat

L'estratègia de sostenibilitat d'ESTEVE té com a objectiu la gestió responsable de les tres dimensions empresarials: econòmica, social i ambiental, per generar valor per a la societat i per al negoci. El pla parteix d'una política de RSC aprovada pel Consell d'Administració al setembre del 2016 amb l'objectiu de contribuir a un negoci responsable i inclusiu de l'entorn. Al maig del 2018 vam aprovar la nostra estratègia de Sostenibilitat, revisada al febrer del 2019, per incorporar el nou model de negoci i els seus eixos estratègics.

Aquesta estratègia té com a objectiu contribuir, a llarg termini, al desenvolupament del nostre negoci i al desenvolupament sostenible d'ESTEVE, en coherència amb els nostres valors corporatius: transparència, confiança, integritat i persones; i a partir de quatre pilars: negoci responsable; salut i benestar; ocupació i desenvolupament professional; i medi ambient, tot creant valor compartit.

Diàleg amb grups d'interès

A ESTEVE tenim identificats els aspectes de la nostra activitat que tenen més influència en l'entorn, per mitjà del diàleg amb els grups d'interès. Cada any revisem, prioritzem, dialoguem, donem resposta i incorporem els resultats del diàleg amb aquests grups d'interès en el nostre procés de materialitat. Els resultats d'aquest procés es documenten i es tenen en compte per gestionar els aspectes clau per a la nostra estratègia i plasmar-los en aquest informe.

Tenim identificats els grups d'interès següents: accionistes, pacients, professionals de la salut, clients, proveïdors, socis estratègics, col·laboradors, governs, institucions de la societat civil i institucions del sector salut.

El 2019 ha tingut lloc un diàleg amb prescriptors interns, principalment amb la direcció d'ESTEVE, així com amb altres grups d'interès rellevants per a la companyia, com ara empreses col·laboradores, proveïdors, institucions i Administració pública.

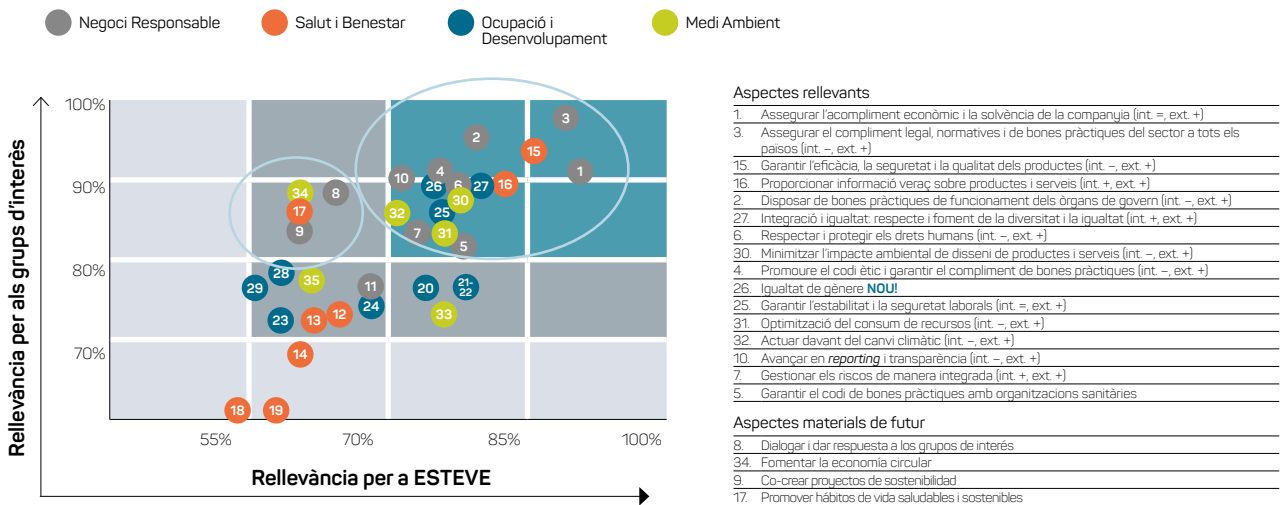
Pel que fa a prescriptors externs, hem organitzat a les nostres oficines centrals reunions amb empreses del nostre entorn per identificar quins són els assumptes comuns rellevants per a tothom, i incorporar-los a la nostra gestió i reportar l'acompliment assolit de manera transparent.

Quant als prescriptors interns, el procés s'ha dut a terme en reunions presencials i amb un qüestionari en línia que ha estat contestat per 52 directius/*màngers* d'ESTEVE (36), per l'equip de l'Executive Management (9) i pels membres del Consell d'Administració (7), representant tots els països on opera ESTEVE: Espanya, la Xina, Itàlia, Portugal, Mèxic i els Estats Units.

Materialitat

L'anàlisi de materialitat ens permet identificar i prioritzar els aspectes més transcendents per a ESTEVE, tenint en compte el context de sostenibilitat en el qual opera la companyia, les expectatives dels seus grups d'interès respecte de l'acompliment de la companyia en temes ESG i els riscos i possibles impactes d'aquests temes materials en l'estratègia de la companyia, tant en el negoci com en la sostenibilitat, per donar resposta a l'Agenda 2030.

Resultat de l'anàlisi de materialitat 2019

Per donar resposta als **assumpptes materials**, les nostres actuacions estan estructurades a partir de principis, posicionaments i polítiques que revisem i actualitzem en funció de l'evolució de les regulacions i del resultat de materialitat anual. Aquests assumpptes materials, al seu torn, estan associats a les tipologies de risc: Operatiu/*Compliance*, Estratègic i Financer; per a les quals s'han determinat plans d'acció específics que es detallen a la secció "Gestió de riscos".

Aquest procés ens ofereix beneficis tangibles: més control de riscos, identificació de noves oportunitats de negoci, millora de les relacions amb els grups d'interès, millor reputació, millor posicionament i, a llarg termini, millor rendiment econòmic, a banda de donar resposta i valor als nostres grups d'interès.

Principis, posicionaments i polítiques

Els nostres principis

La manera com fem negocis a ESTEVE es regeix per un conjunt de principis rectors que detallem tot seguit:

- El Codi de bon govern corporatiu de la CNMV.

L'objectiu és seguir bones pràctiques de govern corporatiu per garantir una gestió independent i aportar sostenibilitat a l'evolució futura del negoci.

- Estàndards i normes internacionals: GRI, ISO 26000, ISO 14001, ISO 45001, SGE 21, GMP...

Els criteris ESG incorporats en l'estratègia de sostenibilitat que representen la manera que tenim de fer negocis a ESTEVE. S'aplica per garantir que les decisions comercials equilibrin les consideracions financeres, socials i ambientals, sempre tenint en compte els millors interessos del nostre grup d'interès principal: els pacients.

- Principis rectors de drets humans de l'ONU

Estem compromesos amb el respecte dels drets humans tal com es defineix en els Principis rectors de l'ONU sobre empreses i drets humans.

- Pacte Mundial de les Nacions Unides

Estem compromesos amb els principis de conducta empresarial responsable que es promou en el Pacte Mundial de les Nacions Unides. El Pacte Mundial de les Nacions Unides és la iniciativa de sostenibilitat corporativa més gran del món, que insta les empreses a alinear les estratègies i operacions amb els principis universals sobre drets humans, feina, medi ambient i anticorrupció, i a prendre mesures que promoguin els objectius socials. ESTEVE participa de manera activa des del 2002 en el Pacte Mundial de les Nacions Unides.

- Compromís Agenda 2030: ODS de l'ONU

Principi fonamental per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'ONU adoptats pels líders mundials per aconseguir els objectius que permetin a totes les persones viure amb prosperitat en un planeta sa.

Són 17 ODS universals que representen un full de ruta que marca l'Agenda 2030 per fer les coses diferents i són una oportunitat per alinear les nostres prioritats amb aquelles que fomenten el desenvolupament global.

- Compromís *Caring for Climate* de l'ONU

Estem compromesos en la lluita contra el canvi climàtic des del 2009, tal com es defineix en els Principis rectors de l'ONU sobre empreses i clima.

Els nostres posicionaments

A ESTEVE tenim formulat el nostre posicionament sobre els temes rellevants per al nostre negoci i per a la societat, i això representa la nostra aposta per fer les coses millor i per definir el nostre paper com a ciutadà global.

Els nostres posicionaments cobreixen les àrees següents: ètica d'assajos clínics, falsificació de medicaments, drets de propietat intel·lectual, economia circular, canvi climàtic, donacions de medicaments i l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible.

Les nostres polítiques

A ESTEVE tenim definides i aplicades polítiques globals sobre ètica empresarial, medi ambient, finances, seguretat de la informació, tecnologia de la informació, legal, compliance, qualitat, risc de producte farmacèutic, gestió de riscos, blanqueig de capitals, seguretat i salut ocupacional, drets humans, persones, viatges i compres.

Les polítiques d'ESTEVE són el compromís dels nostres principis portats a la pràctica i serveixen com a guia interna per operar amb la seva definició de funcions i responsabilitats rellevants, i se supervisen i s'auditen periòdicament per garantir-ne el compliment.

L'anàlisi de materialitat ens ha permès millorar l'eficàcia dels canals de diàleg amb els agents socials i detallar els temes prioritaris, d'acord amb dos paràmetres: la importància i la maduresa d'aspectes relacionats amb l'activitat farmacèutica i el nostre negoci, i la importància que els atribueixen els nostres grups d'interès principals a cadascun d'aquests aspectes.

La materialitat també ens permet alinear els aspectes més rellevants identificats dels aspectes econòmics, ambientals i socials significatius de l'organització, amb els plans d'activitats associades i amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible a on ESTEVE pot contribuir més, i els ha incorporat a la seva estratègia. Són salut i benestar (ODS 3), creació d'ocupació i desenvolupament econòmic (ODS 8), acció pel clima (ODS 13), bon govern (ODS 16) i aliances estratègiques (ODS 17).

Negoci responsable

Seguim les recomanacions del *Codi de bon govern de les societats cotitzades* i incorporem la sostenibilitat com a part fonamental de visió a llarg termini. Estem compromesos amb la feina ètica i responsable, tot mantenint un diàleg transparent amb tota la societat per generar confiança amb els nostres grups d'interès i estenent aquesta manera de treballar a tota la nostra cadena de valor.

Objectius 2019-2021

Implementar el procediment de diligència deguda per garantir el compliment de la política de drets humans.

Establir i implementar la política global de compres que incorpora els criteris de sostenibilitat en la selecció i avaluació dels proveïdors.

Establir i implementar la política de blanqueig de capitals.

L'avanç 2019 d'aquests objectius ha estat:

- ESTEVE ha incorporat clàusules de compliment de drets humans en els contractes amb clients, proveïdors i *partners*, i ha aplicat el qüestionari de diligència deguda per verificar el grau d'implementació de la Política de drets humans en tots els països on operem.
- S'ha aprovat la Política global de compres incorporant els criteris ESG a la selecció i avaluació dels proveïdors.
- El 2019 s'ha aprovat la Política de blanqueig de capitals.

Ètica, drets humans i compliment

El model de gestió ètica i compliment d'ESTEVE intenta donar resposta als nostres compromisos i principis del codi de conducta per garantir el compliment per part dels col·laboradors i, eventualment, de tercers.

Eixos de gestió ètica i compliment:

- El **codi de conducta**, de compliment obligat i revisat el 2019, estableix els principis, els compromisos i les conductes essencials en les relacions amb els grups d'interès.
- Els **codis d'autoregulació de la indústria**, el compromís per part d'ESTEVE de dur a terme les activitats d'acord amb criteris ètics de professionalitat i responsabilitat. ESTEVE s'adhereix i es compromet al compliment dels codis d'autoregulació als sectors en què opera.
- El **model de detecció i prevenció de delictes**, amb l'establiment de sistemes d'organització i gestió que inclouen mesures de vigilància i control per prevenir delictes. Espanya i Itàlia disposen del model implementat i s'estan analitzant les particularitats d'altres jurisdiccions.
- **Terceres parts vinculades amb ESTEVE**. Amb l'establiment de diversos processos per garantir que tercers parts siguin co-neixedores i compleixin no només la normativa aplicable, sinó també les regulacions, s'ha desenvolupat el Codi de conducta de tercers parts, que constitueix el conjunt de principis bàsics d'actuació i normes de conducta que regeixen les relacions amb els nostres proveïdors.

El **comitè de Compliance** és l'òrgan que fa el seguiment de les polítiques relatives a qüestions reguladores i de compliment normatiu que estableix la Comissió d'auditoria, que reporta al Consell d'Administració.

Està presidit pel *Chief Financial Officer* i el formen el *Compliance Officer* i el personal dels Departaments d'Administració i Finances, Jurídic, Qualitat, Recursos Humans i Sostenibilitat.

La finalitat de la funció de *Compliance* és assessorar i proporcionar directrius a les línies de negoci que permetin definir l'estratègia, garantint en tot moment el compliment de la normativa aplicable.

Durant el 2019 s'ha revisat i s'ha implementat el compliment de la Política de drets humans a tots els països on operem i el Procediment general d'interacció amb professionals sanitaris, organitzacions sanitàries i associacions de pacients. S'ha continuat, a escala mundial, amb la difusió i formació del procediment general sobre la prevenció del suborn i la corrupció i conflictes d'interès a ESTEVE. També s'ha dut a terme formació a col·laboradors interns sobre suborn, corrupció i conflictes d'interès, codis de conducta aplicables, aprovació de material promocional i publicitat institucional, donacions i sobre el model de prevenció penal.

Notificacions i compliment

ESTEVE té a disposició dels seus empleats diverses vies per canalitzar els dubtes sobre el codi ètic i les polítiques implementades, així com per emetre notificacions, fer consultes, queixes o comunicar incompliments detectats. Els canals pels quals poden informar són:

- Per correu electrònic (codigoetico@esteve.com) o (codeofethics@esteve.com).
- Per correu postal (a l'atenció de la Direcció d'Auditoria Interna, ESTEVE, passeig de la Zona Franca, 109, 4a planta, 08038 Barcelona, Espanya).
- Comunicació al superior jeràrquic.
- Comunicació al Departament de Recursos Humans.

NOTIFICACIONS PER MITJÀ DEL CANAL ÈTIC

	2017	2018	2019
Protecció d'actius	0	0	0
Igualtat, diversitat i no discriminació	2	3	1
Prevenció del suborn i la corrupció	0	0	0
Compliment de la legalitat	4	4	6
Conflicte d'interès	0	2	1
Total de notificacions	6	9	8

Les notificacions d'infraccions enviades al superior jeràrquic i a Recursos Humans es derivaran al director d'Auditoria Interna.

En els anys reportats, el canal no ha rebut cap consulta.

El 2019 es van fonamentar dues notificacions i es van prendre les mesures disciplinàries adients; sis es van considerar com a no fonamentades. Totes s'han analitzat i tractat confidencialment. A més, el 2019 s'han tancat tres notificacions del 2018: dues de no fonamentades i una de fonamentada. Encara segueix en investigació una notificació del 2017.

Tots els empleats renoven anualment el compromís d'aplicació del codi ètic.

El 2019 no s'ha rebut cap denúncia, multa ni sanció significativa⁽¹⁾ pel que fa a incidències per incompliment de codis voluntaris, codis sectorials, drets humans o legislatius, inclosos, entre d'altres, els àmbits econòmic, laboral, social i ambiental.

Gestió de riscos

ESTEVE duu a terme una gestió proactiva dels riscos, que li permet identificar-los, mesurar-los i gestionar-los amb la finalitat de garantir la consecució dels objectius empresarials, la protecció dels actius, les persones i el medi ambient, i vetllar així per la sostenibilitat del Grup a llarg termini.

Com a part de l'estratègia d'ESTEVE, cada any es fa una anàlisi de riscos estratègics que es plasma en el "mapa de riscos". Aquest mapa recull el resultat de l'anàlisi multidisciplinari, incloent-hi els elements clau per a la companyia, definint les pautes que s'han de tenir en compte a l'hora de gestionar els riscos. El "mapa de riscos" el valida l'*Executive Management* i aglutina els principals riscos classificats segons la seva naturalesa en operatius/*Compliance*, estratègics i financers.

⁽¹⁾ Es consideren significatives les notificacions amb sentència o acord definitiu i amb un import igual o superior a 50.000 euros satisfets en l'exercici d'informe.

Els riscos aplicables a l'operativa d'Esteve, en termes generals, es descriuen dins de les categories següents:

- Riscos reguladors o legals
- Riscos de *compliance*
- Riscos de reputació
- Riscos de mercat, incloent-hi l'exposició a les variacions de preus i tipus de canvi
- Riscos financers
- Riscos de negoci
- Riscos operacionals per causes internes i externes
- Altres

Qualsevol qüestió relacionada amb la gestió del risc està alineada dins d'aquest marc, tot mantenint un enfocament integrat. Per aquest motiu, els **assumpptes materials** identificats a l'anàlisi de materialitat es vinculen amb la tipologia de riscos esmentada, així com dels plans d'acció específics de cada àrea:

**TIPOLOGIA RISC
ESTEVE**
ASSUMPPTES MATERIALS ESTEVE

	2017	2018	2019	Accions
Estratègics	<ul style="list-style-type: none"> • Gestió de l'energia i el canvi climàtic • Focus en el pacient 	<ul style="list-style-type: none"> • Gestió de l'energia i el canvi climàtic • Focus en el pacient 	<ul style="list-style-type: none"> • Disposar de bones pràctiques de govern corporatiu • Avançar en <i>reporting</i> i transparència • Gestionar els riscos de manera integrada 	<ul style="list-style-type: none"> • Pràctiques de govern corporatiu d'empreses cotitzades • Posicionament sobre el canvi climàtic • Economia circular • Focus pacient: hàbits saludables • Focus empresa farmacèutica propietària • Recerca en àrees de malalties no cobertes • Transparència
Operatius/ Compliance	<ul style="list-style-type: none"> • Assegurar el compliment regulador • Gestió de residus • Gestió de l'aigua • Promoció i formació del codi ètic • Diàleg amb grups d'interès • Seguretat i benestar dels empleats • <i>Reporting</i> a grups d'interès i transparència • Protecció dels drets humans • Seguretat i qualitat del producte 	<ul style="list-style-type: none"> • Assegurar el compliment regulador • Diàleg i <i>reporting</i> a grups d'interès i transparència • Seguretat i benestar dels empleats • Protecció dels drets humans • Gestió de residus • Gestió de l'aigua • Atracció, desenvolupament i retenció del talent • Seguretat i qualitat del producte • Emissions derivades dels processos de productes 	<ul style="list-style-type: none"> • Assegurar el compliment regulador • Seguretat i qualitat dels productes • Proporcionar informació veraç sobre productes i serveis • Polítiques d'igualtat, diversitat i inclusió • Respectar i protegir els drets humans • Minimitzar l'impacte ambiental • Garantir el compliment del codi ètic • Igualtat de gènere • Garantir l'estabilitat i la seguretat laborals • Optimització del consum de recursos • Lluita contra el canvi climàtic • Garantir bones pràctiques amb organitzacions sanitàries 	<ul style="list-style-type: none"> • Política <i>Compliance</i> • Codi de conducta • Sistemes de gestió implementats i auditats • Marc relacional i diàleg amb grups d'interès • Adhesió a la iniciativa '<i>CEO por la Diversidad</i>' • Treballant en política de diversitat, equitat i inclusió per al 2021 • Transparència en els resultats en l'estat d'informació financera i no financera • Polítiques d'empresa saludable per a pacients i empleats • Gestió de talent • Política de drets humans • Política de qualitat • Política de farmacovigilància • BCP
Financers			<ul style="list-style-type: none"> • Assegurar l'acompliment econòmic i la solvència de la companyia 	<ul style="list-style-type: none"> • Control intern • Transparència • Creixement sostenible

A més a més, en funció del nivell de risc que estigui disposada a assumir l'organització, s'han planificat i implantat controls que mitiguin qualsevol risc que superi aquest nivell acceptat. Actualitzem de manera periòdica els nostres riscos a partir de quatre àmbits d'actuació: estratègic, operatiu, financer i fortuït, considerem l'anàlisi anual de materialitat en les tres dimensions que conformen la sostenibilitat (econòmica, social i ambiental) i establim plans de mitigació.

En el marc dels sistemes de gestió implementats, anualment es revisen l'evolució i les tendències dels riscos derivats de les qüestions socials, ambientals, de drets humans, de ciberseguretat o de la societat en general. Les qüestions materials no legislades, com ara el canvi climàtic, s'avaluen i es gestionen segons marcs internacionals de referència.

L'impacte de les noves tecnologies és un dels riscos principals de la societat actual. ESTEVE, en el marc ISO/IEC 27001:2013 de sistemes de gestió de seguretat de la informació, té com a pilars el compliment normatiu, la formació i la conscienciació dels empleats, la gestió de riscos i la gestió d'incidents.

Pel que fa als riscos ambientals, ESTEVE disposa d'una garantia financera de 5 M€ per a tots els centres productius per contaminació mediambiental gradual i una cobertura de 100 M€ de cobertura per contaminació mediambiental accidental.

En l'àmbit de continuïtat de negoci, el 2019 han conclòs els plans de continuïtat de negoci de les plantes químiques de Mèxic i per al 2020 està prevista la conclusió del BCP de la planta de la Xina.

Durant el 2019 s'ha aprovat el posicionament d'ESTEVE davant del canvi climàtic i, seguint els criteris de la TCFD, hem impartit un taller per analitzar els riscos derivats del clima i identificar les oportunitats per avançar, els resultats del qual es troben en fase d'avaluació.

L'auditoria interna, d'acord amb un pla anual aprovat per la Comissió d'Auditoria, avalua l'eficàcia i l'eficiència dels controls establerts per mitigar els riscos. Els resultats de les auditories es comparteixen amb les direccions de les àrees implicades, el conseller delegat i la Comissió d'Auditoria.

Durant el 2019 s'ha actualitzat el mapa de riscos del grup per part de l'Executive Management i s'ha fet un seguiment dels principals riscos en les reunions periòdiques. El 2019 s'ha aprovat la Política de blanqueig de capitals. Control intern vetlla pel seu compliment.

Compres sostenibles

Durant el 2019, ESTEVE ha aprovat la Política global de compres per incorporar en el procés de selecció i avaluació dels proveïdors els criteris i les bones pràctiques aplicables en matèria de drets humans, laborals, ambientals, financers i d'anticorrupció, principis que es recullen en el nostre codi de conducta i que s'han traslladat a les nostres polítiques laborals, de drets humans i medi ambient.

ESTEVE afavoreix, sempre que sigui possible, la contractació de proveïdors de proximitat per generar valor compartit amb les comunitats properes. A Espanya, a més, es fomenta la contractació de centres especials d'ocupació, amb més d'un 70% dels treballadors amb discapacitat. Actualment, ESTEVE col·labora amb sis centres especials d'ocupació.

ESTEVE **audita** periòdicament els seus proveïdors de matèries primeres d'acord amb l'anàlisi de riscos del pla d'auditories anual. En les auditories de l'activitat química s'inclou un apartat dels principis del Pacte Mundial (estàndards laborals i anticorrupció), que han tingut com a resultat una verificació del compliment favorable. I a la planta farmacèutica, com que el 90,3% dels proveïdors procedeix de la Unió Europea, el risc associat als drets humans es considera gairebé inexistent.

Durant el 2019 s'han avaluat amb la plataforma ECOVADIS 50 proveïdors des del punt de vista de la sostenibilitat. Cap dels proveïdors els avaluats presenta incompliments crítics.

Amb l'aprovació de la Política global de compres durant el primer semestre del 2019, hem canviat la nostra estratègia d'avaluació, prescindint d'ECOVADIS. ESTEVE ha elaborat el 2019 un codi de conducta de proveïdors que constitueix el conjunt de principis bàsics d'actuació i normes de conducta professional que han de regir l'actuació de tots els proveïdors del nostre grup i que consolida els valors ètics que hem aplicat tradicionalment a la nostra relació amb proveïdors i amb la resta de terceres parts. Aquest codi de conducta, que s'aprovarà el primer semestre del 2020, incorpora per al procés d'homologació de proveïdors criteris ambientals, socials i de govern.

Les nostres polítiques laborals de subcontractació també compleixen els criteris ESG.

Beneficis i impostos

ESTEVE compleix els compromisos en matèria de pagament de tributs i transparència. Dins de les pràctiques de bon govern corporatiu s'estableixen polítiques, principis i valors que regeixen el comportament ètic de la companyia i afecten totes les persones que formen el grup. El compliment del que estableix l'estratègia fiscal està supervisat pels òrgans de govern d'ESTEVE i es reporta en els comptes anuals.

Detall per país del BAI amb què participen en el consolidat del grup Esteve (en milers d'euros):

Per PAÍS ^(*)	BAI
Espanya ^(**)	-30.664
Itàlia	1.431
Estats Units	-3.646
Portugal	1.239
Mèxic	2.140
Xina	12.675
Resta d'Europa ^(***)	-67
Societats valorades pel mètode de participació	21.341
Total BAI CONSOLIDAT	4.449

(*) Beneficis abans d'impostos.

(**) En aquest import se n'inclouen 35 de despeses en activitats de recerca de Noves Entitats Moleculares, així com els costos de Headquarters del Grup.

(***) La resta d'Europa inclou: Turquia, Alemanya, Suècia, Irlanda i Suïssa.

L'import dels impostos pagats durant l'exercici 2019, en milers d'euros, ha estat el següent:

Per PAÍS	Impostos pagats
Espanya	419
Itàlia	106
Estats Units	696
Portugal	395
Mèxic	1.223
Xina	2.480
Resta d'Europa ^(*)	154
Total impostos pagats	5.474

(*) La resta d'Europa inclou: Turquia, Alemanya, Suècia, Irlanda i Suïssa

Subvencions rebudes

ESTEVE presenta projectes a diversos organismes oficials que tenen com a finalitat principal obtenir finançament per crear i potenciar els diversos projectes en R+D del grup.

En milers d'euros

Subvencions rebudes el 2018	1.960
Subvencions rebudes el 2019	1.474

Salut i benestar

Millorar la qualitat de vida de les persones és la nostra raó de ser. Les nostres polítiques estan adreçades als nostres empleats i a la societat en general. El nostre model està basat en la col·laboració i cocreació amb tots els agents del sistema sanitari amb els quals compartim el mateix objectiu: la salut de les persones.

Per tal de complir els nostres objectius, portem a terme diverses accions col·laboratives amb el propòsit de sumar i potenciar el nostre propòsit; entre les prioritats d'ESTEVE es troben el foment de la cura personal i la promoció d'hàbits saludables, contribuint d'aquesta manera a la sostenibilitat dels sistemes sanitaris.

Objectius 2019-2021

Reforçar amb *partners* el llançament comercial del cocristall als EUA i a la Unió Europea.

Avançar en la plataforma col·laborativa que promou l'alfabetització de la població gràcies a un model europeu HL-EU per dissenyar mesures estratègiques que fomentin la corresponsabilitat de les persones en la cura i l'autogestió de la seva malaltia.

Continuar avançant en la recerca de malalties rares (Sanfilippo A).

L'avanç durant aquest any dels objectius plantejats per al període 2019-2021 ha estat el següent:

- Concloure les activitats de desenvolupament del cocristall per aconseguir l'autorització de l'FDA el 2020. Durant el 2019 s'han concentrat les activitats en la preparació de tota la documentació clínica per sol·licitar l'autorització del cocristall a l'FDA. El 15 de maig de 2019 es va presentar la sol·licitud de NDA a l'FDA. A partir d'aquesta data, s'han concentrat les activitats en proporcionar sol·licituds addicionals d'informació i per preparar auditories dels centres participants a l'assaig clínic de fase III. Els propers dos o tres anys es continuaran els esforços en la recerca de *partners* per comercialitzar el cocristall en tots els territoris.
- Encetar la cerca d'un *partnership* per continuar amb la recerca de la plataforma de teràpia gènica en mucopolisacaridosi.
- Continuar l'assaig clínic iniciat per a la síndrome de Sanfilippo A. El 2019 s'ha seguit amb l'assaig clínic de teràpia gènica en pacients amb Sanfilippo. Durant el 2019 s'ha continuat amb l'estudi i es disposaran dels primers resultats de seguiment. També durant el 2019 se centraran els esforços en la recerca d'un *partner* per al desenvolupament futur no només de Sanfilippo, sinó també de la plataforma de teràpia gènica per al tractament d'altres mucopolisacaridosis.

ESTEVE persegueix establir *partnership* sostenible amb altres companyies per garantir l'accessibilitat a tots els pacients que siguin susceptibles de beneficiar-se de les nostres solucions en salut.

Seguretat dels pacients

La seguretat dels pacients és l'eix fonamental de la nostra activitat. Cada etapa del cicle de producció d'un medicament està subjecta a normatives molt estrictes. ESTEVE disposa de sistemes de gestió de la qualitat i de farmacovigilància i vetlla perquè els nostres productes i serveis tinguin la màxima qualitat.

Disposem d'un sistema de gestió i atenció al client enfocat a la resolució de consultes i reclamacions.

Qualitat i informació dels productes

Tots els centres de recerca i les plantes de fabricació d'ESTEVE disposen de sistemes de gestió de la qualitat (SGC) basats en normes de garantia de qualitat i seguretat del medicament en tots els processos, des de la recerca (GLP i GCP) fins a la fabricació (GMP i Llei 29/2006, de 26 de juliol, de garanties i ús racional dels medicaments) i la distribució de medicaments per a ús humà (GDP i 2013/C 343/01).

Les auditories internes i externes que fem ens permeten mantenir el control per garantir-ne el compliment. Els clients i les autoritats inspeccionen periòdicament les plantes productives per confirmar l'adequació a les normes i disposar de les garanties necessàries.

El 2019, Esteve Química va mantenir vigents 23 USDMF, 15 CEP, 11 EUDMF, 7 DMF per al Canadà, 4 DMF per a Corea del Sud i 4 JDMF per al Japó.

El pacient, seguint les regulacions, pot trobar informació sobre el producte a les etiquetes, als prospectes i als estoigs.

Seguretat en els assaigs clínics

A ESTEVE creiem que la recerca i la innovació ens permeten contribuir al desenvolupament de millors medicaments per tractar les diverses malalties.

Els assaigs clínics patrocinats per ESTEVE, tant amb voluntaris sans com amb pacients, es duen a terme sota les estrictes normes de Bona Pràctica Clínica (GCP) i s'adhereixen als principis establerts a la Declaració d'Hèlsinki, compromís que es recull a la Política de drets humans d'ESTEVE. La qualitat metodològica de la recerca clínica permet obtenir dades rellevants per avançar en el coneixement de les malalties i en la millora del seu tractament.

El benestar, la integritat personal i la seguretat dels participants són sempre la màxima prioritat d'ESTEVE. Es respecta el dret a la privadesa per part dels participants amb la signatura d'un consentiment informat, autoritzat pel Comitè ètic i l'autoritat reguladora corresponent, en què es descriuen amb detall tots els aspectes de l'assaig clínic, incloent-hi els riscos potencials.

Farmacovigilància

L'OMS defineix la 'farmacovigilància' com la ciència i les activitats relacionades amb la detecció, quantificació i avaluació, així com la prevenció, de les reaccions adverses o qualsevol altre efecte relacionat amb els medicaments. El sistema de farmacovigilància d'ESTEVE constitueix una activitat clau que contribueix a millorar la salut pública i que compleix la normativa internacional i les guies europees de bones pràctiques de farmacovigilància (GVP).

El nostre sistema de farmacovigilància és robust i madur però, alhora, segueix evolucionant a mesura que sorgeixen noves fonts potencials de dades de seguretat gràcies a les tecnologies de salut digitals, internet i també a mesura que s'implementen noves regulacions locals i internacionals per a les quals cal manejar un nombre creixent de dades de diverses fonts que s'han d'avaluar amb rigorositat en els períodes establerts per complir les normatives.

L'objectiu final de les activitats de farmacovigilància a Esteve és optimitzar l'ús segur i eficaç dels medicaments per assolir el màxim benefici per als pacients i, d'aquesta manera, protegir-los de potencials riscos.

Reclamacions i atenció al client

A ESTEVE disposem d'un model de gestió i atenció al client per agilitzar la recepció i resolució de reclamacions i altres consultes dels productes d'ESTEVE. L'objectiu d'aquest servei és resoldre els dubtes, les queixes o les reclamacions dels nostres clients, amb transparència i claredat.

Nombre de reclamacions sobre medicaments

2017	2018	2019
228	197	303

Les reclamacions que rep el departament de qualitat sobre els medicaments estan gestionades íntegrament.

Nombre de consultes rebudes a Atenció al client

2017	2018	2019
1.886	1.691	1.356

Les reclamacions rebudes al web estan totes contestades i tancades, tret d'un 2,5% del 2018 i un 3,3% del 2019, que continuen en curs.

Pacients i compromís amb la societat

ESTEVE està compromesa a millorar la qualitat de vida de les persones en la prevenció de les patologies cròniques, estimulants i fomentant la participació entre els diversos actors i nivells del sistema i promovent la innovació per mitjà dels diversos programes o eines que tenen com a focus el pacient i la contribució a la sostenibilitat del sistema sanitari.

Corresponsabilitat i cura personal del pacient

Nom	Descripció del projecte	Aspectes destacables de 2019
Programa Excellence Gestió	Programa de desenvolupament d'habilitats de gestió adreçat a gestors i professionals en farmàcia hospitalària per optimitzar la coordinació i la relació amb els equips assistencials i oferir una assistència farmacèutica basada en la humanització i en l'excel·lència en l'atenció del pacient	El nostre compromís és oferir eines als professionals involucrats en la gestió d'hospitals i, en especial, a les farmàcies hospitalàries professionalitzant i desenvolupant habilitats per impulsar la humanització de la sanitat per mitjà dels gestors sanitaris.
Programa Mentorització Directors Sanitat	Programa de mentorització i seguiment per a la formació de futurs líders gestors de les institucions sanitàries	El nostre compromís amb la societat s'ha centrat en activitats per fomentar l'interès i la professionalització de professionals sanitaris que es volen centrar en la gestió i el lideratge de les institucions públiques amb un programa de mentorització amb la col·laboració de SEDISA (Societat de Directius de la Sanitat).
Càtedra ESTEVE per a l'economia de la salut i la gestió sanitària	Beca UPV	<p>El nostre compromís amb les universitats mitjançant beques que fomentin la interacció dels estudiants en graus d'Economia amb projectes econòmics de la salut.</p> <p>L'objectiu és potenciar la sensibilitat que tenen, en termes econòmics, les malalties en el conjunt del sistema sanitari, no només tenint en compte els costos directes, sinó també els costos indirectes que pateixen les persones en condicions especials, i tan important per fer valer la innovació terapèutica en la societat en termes econòmics.</p>

Més informació a <https://www.esteve.com/ca/pacients>

Accés a la salut i salut activa

A ESTEVE cooperem en aliança amb diversos accionistes per millorar l'accés a la salut i promoure la salut activa dels treballadors i de la societat. Col·laborem amb organitzacions sanitàries i civils, promovem l'accés a medicaments, fomentem hàbits de vida saludables, transmetem valors a joves universitaris i ajudem a la inserció laboral de persones en risc d'exclusió social, entre d'altres.

	2017	2018	2019
Total d'euros donats	1.585.318	1.138.100	519.662
Euros donats a organitzacions sanitàries ^(*)	1.204.750	655.950	353.600
Euros donats a organitzacions de la societat civil	347.268	462.550	166.062
Beneficiaris de l'acció social	8.937	5.874	3.130

(*) Inclou la Fundació del Dr. Antoni Esteve.

El procediment de donacions aprovat el 2018 ens permet donar més robustesa a tot el procés de selecció, aprovació i control de les diverses donacions fetes, cosa que ens permet ser més transparents. ESTEVE està subjecta a codis d'autoregulació que regulen les transferències de valor a les organitzacions i professionals sanitaris.

Projectes destacats

A ESTEVE disposem de mecanismes per identificar les necessitats i expectatives dels nostres grups d'interès, tant interns com externs. Per donar-hi resposta, seleccionem els projectes d'acció social en els quals col·laborem a partir dels principis de necessitat, proximitat i generació de valor que, a més, donen resposta als ODS. Tot seguint aquests principis, col·laborem amb organismes amb experiència i reputació acreditades en els eixos següents:

- Accés a la salut i promoció d'hàbits saludables
- Inserció laboral i emprenedoria social
- Protecció del medi ambient

Destaquem les persones beneficiàries en dos dels nostres programes del 2019:

Nens vacunats. Programa Gavi_ vacunació infantil

2017	2018	2019	Total des del 2008
1.500	1.693	867	11.254

Beneficiaris del fons d'ajuda humanitària i emergències – Farmamundi

2017	2018	2019	Total des del 2010
2.646	2.557	1.987	31.934

En l'eix social també volem destacar el projecte "Universitats amb Cor", en el qual ESTEVE col·labora amb Càritas per donar a conèixer les nostres actuacions de sostenibilitat juntament amb altres empreses del país, i que té com a objectiu fer créixer en valors els estudiants de l'últim curs de carreres universitàries perquè aquests valors regeixin la seva futura actuació professional i per construir una societat compromesa amb la transformació social i amb els grans reptes mundials.

Pel que fa a l'accessibilitat digital, l'objectiu és que tant els continguts com els serveis oferts a la nostra intranet, les pantalles informatives en els centres de treball i del web corporatiu siguin accessibles per als nostres empleats i per als nostres clients.

Qüestions relatives al personal

ESTEVE potencia el desenvolupament de noves capacitats i talent dels seus empleats amb l'objectiu d'evolucionar cap a una transformació cultural en les estructures i en els mètodes de treball, creant llocs de feina de qualitat, en un entorn segur, saludable, divers, inclusiu i solidari.

Objectius 2019-2021

Definir i implementar la política global sobre igualtat, diversitat i no discriminació.

Dur a terme una formació sobre el protocol d'assetjament.

Analitzar accions per incrementar la conciliació de la vida familiar i laboral.

L'avanç el 2019 d'aquests objectius ha estat:

- Durant el 2019, ESTEVE s'ha adherit a la iniciativa 'CEO por la Diversidad' per treballar un model avançat sobre diversitat, equitat, inclusió i no-discriminació, que ens permeti definir una política posteriorment.
- S'ha revisat el procediment d'avaluació de riscos psicosocials per incloure-hi la vinculació amb el protocol d'igualtat sobre prevenció de tota mena d'assetjament. A partir d'aquí es formarà sobre detecció i actuació en cas de situacions d'assetjament.
- S'ha continuat amb l'estandardització de mesures de conciliació.

Ocupació

Fomentem l'ocupació de qualitat treballant en un concepte de nova organització amb un model de relació i digitalització que ens permeti disposar d'un entorn laboral sa, segur i saludable implementant sistemes de gestió que segueixen els estàndards internacionals OHSAS 18.001. El foment de la igualtat i la diversitat forma part del codi ètic i es té en compte en els processos de gestió de Recursos Humans. La igualtat d'oportunitats i el respecte per la diversitat formen part dels valors d'ESTEVE. La companyia potencia la igualtat d'oportunitats i promou la no discriminació per motius de gènere en la selecció, formació i promoció. Fomentem la contractació indefinida i prestem una atenció especial a les relacions laborals.

En aquest sentit, la nostra estratègia de transformació amb la nova organització preveu:

- Desenvolupar un model col·laboratiu i de digitalització
- Transparència en la retribució
- Talent i cultura organitzativa
- Nova organització "One Company"

El 2019, ESTEVE tenia 2.254 empleats, cinc plantes productives en tres regions i tres centres d'R+D.

- Distribució d'empleats per país, gènere, edat i classificació professional:

Distribució d'empleats per país i gènere

País	2017			2018			2019		
	Nombre d'empleats per gènere			Nombre d'empleats per gènere			Nombre d'empleats per gènere		
	Total	Mujeres	Hombres	Total	Mujeres	Hombres	Total	Mujeres	Hombres
Espanya	1.937	843	1.094	1.721	716	1.005	1.686	694	992
Mèxic	178	42	136	173	42	131	170	39	131
Xina	338	79	259	320	77	243	295	74	221
EUA	57	30	27	42	24	18	46	27	19
Resta d'Europa ^(*)	127	49	78	115	42	73	57	27	30
Total	2.637	1.043	1.594	2.371	901	1.470	2.254	861	1.393

Distribució d'empleats per país i edat

País	2017				2018				2019			
	Total	<30	30-50	>50	Total	<30	30-50	>50	Total	<30	30-50	>50
Espanya	1.937	100	1.394	443	1.721	81	1.251	389	1.686	72	1.193	421
Mèxic	178	47	119	12	173	45	118	10	170	35	123	12
Xina	338	128	205	5	320	92	221	7	295	66	221	8
EUA	57	8	30	19	42	4	25	13	46	4	21	21
Resta d'Europa ^(*)	127	13	98	16	115	10	93	12	57	5	46	6
Total	2.637	296	1.846	495	2.371	232	1.708	431	2.254	182	1.604	468

Distribució d'empleats per país i categoria professional

País	2018					2019				
	Directors ^(**)	Tècnics	Administratius	Comercials	Operaris	Directors ^(**)	Tècnics	Administratius	Comercials	Operaris
Espanya	55	780	108	341	434	66	755	101	332	432
Mèxic	11	84	7	0	71	7	87	6	0	70
Xina	9	133	66	0	112	10	125	60	0	100
EUA	2	9	25	6	0	13	14	17	2	0
Resta d'Europa ^(*)	5	16	7	87	0	3	9	12	33	0
Total	82	1.003	228	438	617	99	990	196	367	602

(*) La resta d'Europa inclou: Portugal, Itàlia i Irlanda.

(**) La categoria professional de directors inclou el rang més alt de direcció, que és *Executive Management*.

Les dades d'Espanya inclouen els empleats de Dose Innova, SL, amb data 31/12/2019, que són 592 persones.

- Distribució d'empleats per país i tipologia de contracte:

Nombre d'empleats per país i tipus de contracte

País	2018		2019	
	Indefinit	Temporal	Indefinit	Temporal
Espanya	1.702	19	1.665	21
Mèxic	173	0	166	4
Xina	228	92	237	58
EUA	42	0	46	0
Resta d'Europa ^(*)	114	1	55	2
Total	2.080	291	2.169	85

(*) La resta d'Europa inclou: Portugal, Itàlia i Irlanda.

- Mitjana anual de contractes el 2019 per país, categoria professional, gènere i edat:

Mitjana anual de contractes per país i gènere

País	2018						2019					
	Indefinitos			Temporals			Indefinitos			Temporals		
	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes
Espanya	1.825	777	1.047	37	25	12	1.681	691	990	18	8	10
Mèxic	173	42	131	0	0	0	166	38	128	4	1	3
Xina	228	58	170	92	20	72	237	57	180	58	17	41
EUA	54	25	29	0	0	0	47	27	20	0	0	0
Resta d'Europa	118	47	71	1	0	1	57	28	29	3	1	2
Total	2.398	949	1.448	130	45	85	2.188	841	1.347	83	27	56

Mitjana anual de contractes per país i gènere

País	2018						2019					
	Temps complet			Temps parcial			Temps complet			Temps parcial		
	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes
Espanya	1.852	794	1.058	9	8	1	1.621	625	996	78	74	4
Mèxic	173	42	131	0	0	0	170	39	131	0	0	0
Xina	320	77	243	0	0	0	295	74	221	0	0	0
EUA	54	25	29	0	0	0	46	27	19	1	0	1
Resta d'Europa	119	48	71	0	0	0	59	30	29	1	0	1
Total	2.518	986	1.532	9	8	1	2.191	795	1.396	80	74	6

Mitjana anual de contractes per país i categoria professional

País	2018												2019											
	Indefinitos						Temporals						Indefinitos						Temporals					
	Total	D	T	A	C	O	Total	D	T	A	C	O	Total	D	T	A	C	O	Total	D	T	A	C	O
Espanya	1.821	59	802	121	398	440	39	0	36	0	3	0	1.680	68	754	105	329	424	18	0	9	0	1	10
Mèxic	173	11	84	7	0	71	0	0	0	0	0	0	166	7	85	6	0	68	4	0	2	0	0	2
Xina	228	9	84	56	0	79	92	0	49	10	0	33	237	10	89	52	0	86	58	0	36	8	0	14
EUA	65	2	16	40	9	0	0	0	0	0	0	0	47	2	14	29	2	0	0	0	0	0	0	0
Resta d'Europa	118	9	14	5	89	1	1	0	0	1	0	0	57	3	9	11	34	0	3	0	1	1	1	0
Total	2.405	88	985	243	497	591	132	0	85	11	3	33	2.187	102	951	191	366	578	83	0	48	9	2	26

Nota: (D) directors, (T) tècnics, (A) administratius, (C) comercials, (O) operaris.

Mitjana anual de contractes per país i categoria professional

País	2018												2019											
	Temps complet						Temps parcial						Temps complet						Temps parcial					
	Total	D	T	A	C	O	Total	D	T	A	C	O	Total	D	T	A	C	O	Total	D	T	A	C	O
Espanya	1.849	59	831	119	400	440	9	0	7	2	0	0	1.620	67	700	94	330	429	78	1	64	11	0	2
Mèxic	173	11	69	21	1	71	0	0	0	0	0	0	170	7	87	6	0	70	0	0	0	0	0	0
Xina	320	9	133	66	0	112	0	0	0	0	0	0	295	10	125	60	0	100	0	0	0	0	0	0
EUA	65	0	16	40	9	0	0	0	0	0	0	0	46	14	13	17	2	0	1	0	1	0	0	0
Resta d'Europa	119	9	10	10	89	1	0	0	0	0	0	0	59	3	10	12	34	0	1	0	0	0	1	0
Total	2.526	88	1.059	256	499	624	9	0	7	2	0	0	2.190	101	935	188	366	599	80	1	65	11	1	2

Nota: (D) directors, (T) tècnics, (A) administratius, (C) comercials, (O) operaris.

Mitjana anual de contractes per país i edat

País	2018								2019							
	Indefinits				Temporals				Indefinits				Temporals			
	Total	<30	30-50	>50	Total	<30	30-50	>50	Total	<30	30-50	>50	Total	<30	30-50	>50
Espanya	1.825	66	1.308	451	37	19	18	0	1.681	66	1.212	403	18	10	9	0
Mèxic	173	43	120	10	0	0	0	0	166	34	120	12	4	1	3	0
Xina	228	35	186	7	92	57	35	0	237	29	200	8	58	37	21	0
EUA	63	9	33	21	1	1	0	0	47	4	25	18	0	0	0	0
Restat d'Europa	113	11	91	11	1	1	0	0	57	5	45	7	3	0	3	0
Total	2.402	164	1.738	500	131	78	53	0	2.188	138	1.602	448	83	48	36	0

Mitjana anual de contractes per país i edat

País	2018								2019							
	Temps complet				Temps parcial				Temps complet				Temps parcial			
	Total	<30	30-50	>50	Total	<30	30-50	>50	Total	<30	30-50	>50	Total	<30	30-50	>50
Espanya	1.853	85	1.323	445	9	0	3	6	1.621	74	1.151	396	78	1	70	7
Mèxic	173	43	120	10	0	0	0	0	170	35	123	12	0	0	0	0
Xina	320	92	221	7	0	0	0	0	295	66	221	8	0	0	0	0
EUA	64	10	33	21	0	0	0	0	46	4	24	18	1	0	1	0
Restat d'Europa	114	12	91	11	0	0	0	0	59	6	47	6	1	0	0	1
Total	2.524	242	1.788	494	9	0	3	6	2.191	185	1.566	440	80^(*)	1	71	8

(*) 2019: criteri seguit amb la comptabilització del contracte parcial més reducció de jornada.

- Distribució d'acomiadaments per edat, gènere i categoria professional:

Distribució d'acomiadaments per edat, classificació professional i gènere

	Total	<30	30-50	>50	Directors	Tècnics	Administratius	Comercials	Operaris	Dones	Homes
Total 2018	191	16	136	39	8	60	20	78	25	95	96
Total 2019	64	14	42	8	4	27	6	6	21	24	40

Diversitat, igualtat i inclusió

A ESTEVE estem adherits a la iniciativa 'CEO por la Diversidad', amb la qual mostrem el nostre compromís i lideratge per l'equitat, la igualtat i la diversitat. El model posa el focus en la dignitat de les persones, en els seus drets fonamentals i en els avantatges i oportunitats que ofereix la gestió de la diversitat a les empreses i als seus diversos grups d'interès. Ens comprometem a ser impulsors de l'estratègia de diversitat, implicar el comitè de direcció, aplicar aquests criteris amb els nostres accionistes, facilitar la formació i sensibilització, donar suport a la comunicació i la difusió de les accions dutes a terme i reduir les desigualtats i l'exclusió social.

Disposem del protocol d'igualtat de les societats espanyoles que donen resposta a la Llei Orgànica 3/2007 per a la igualtat efectiva d'homes i dones, així com del protocol en cas de qualsevol mena d'assetjament. Aquest protocol recull el rebuig de qualsevol comportament que tingui per objecte atemptar contra la dignitat de les persones o crear entorns discriminatoris ofensius o intimidatoris i indica com s'ha d'actuar en cas de qualsevol situació detectada. El nostre codi de conducta, aplicable a tots els empleats d'ESTEVE, rebutja tota mena de discriminació o assetjament i ens comprometem a aplicar-lo per prevenir, detectar, corregir i sancionar aquest tipus de conducta en l'àmbit laboral d'ESTEVE. Periòdicament es fa una avaluació de riscos psicosocials per identificar quina és la percepció dels empleats respecte d'aquesta mena de riscos, incloent-hi l'assetjament.

ESTEVE considera en especial les necessitats de les persones amb discapacitat. L'estratègia d'accessibilitat comprèn tant l'accessibilitat física com la digital. Els ascensors de les nostres oficines de Barcelona disposen de senyalització en braille per guiar persones amb discapacitat visual.

ESTEVE està compromesa amb la **integració laboral de les persones amb discapacitat** per mitjà de la col·laboració amb diverses organitzacions que promouen la col·locació i el desenvolupament d'aquestes persones. A Espanya, en compliment de la legislació LISMI, col·laborem amb institucions de persones amb capacitats diferents i contractem serveis amb centres especials de treball (CET) en els nostres centres de treball.

Empleats amb discapacitat

TOTAL 2018	13
TOTAL 2019	17

Els treballadors d'ESTEVE amb fills amb discapacitat en un grau igual o superior al 33% que formin part del programa Pla Família i que es vegin inclosos en un procediment de regulació d'ocupació per part de l'empresa, o bé en una situació de prejubilació, podran continuar gaudint del programa Pla Família durant un any més després de la notificació de desvinculació amb l'empresa.

Nombre de beneficiaris del Pla Família

2017	2018	2019
12	11	11

Dos treballadors que han estat baixa el 2018, amb fills amb discapacitat, han mantingut el Pla Família durant el 2019 i el continuaran el 2020 gràcies a una beca de continuïtat de la Fundació Adecco.

Les nostres mesures d'accessibilitat preveuen mesures per facilitar l'accés, la mobilitat i l'evacuació en cas d'emergència per a les persones amb discapacitat, tant internes com visites. A més a més, les oficines centrals disposen de mesures d'accessibilitat per a persones cegues.

ESTEVE té implantades **mesures de conciliació de la vida familiar i professional** i permisos retribuïts amb l'objectiu que els col·laboradors puguin desenvolupar la seva carrera professional en les mateixes condicions, independentment de la situació familiar.

ESTEVE respecta i garanteix els drets bàsics d'associació i negociació col·lectiva de tots els empleats, d'acord amb la normativa dels països on opera i el conveni col·lectiu vigent. En les eleccions sindicals es determina la composició dels diversos comitès d'empresa, així com els delegats de personal, que seran els òrgans interlocutors amb la representació de l'empresa i els agents presents a les negociacions col·lectives. Si no hi ha negociacions específiques, es reuneixen quan les circumstàncies ho requereixen. Els representants escollits disposen d'un crèdit horari sindical per poder exercir les seves funcions.

De conformitat amb la legislació vigent i els convenis col·lectius, ESTEVE vetlla pels drets laborals. El percentatge d'empleats coberts per convenis col·lectius és del 93,43%. Aquests convenis inclouen, entre d'altres, els aspectes relacionats amb la seguretat i la salut a la feina amb èmfasi en la implementació de mesures preventives i el foment de la relació i el diàleg amb els representants dels treballadors. Es disposa de comitès paritaris de seguretat i salut a tots els països per vetllar pel compliment de les normatives vigents.

Quant a l'**organització del temps de treball**, s'han implementat iniciatives com ara la de fer un ús òptim de les reunions o la reducció del nombre de reunions. També s'han donat consells sobre com gestionar els lladres de temps i ser més eficients, o com utilitzar correctament el correu electrònic.

Hi ha un calendari laboral establert per la legislació de cada país que marca els dies laborables i els festius. També es disposa de mesures regulades pels convenis col·lectius de cada país per disposar l'organització del temps de feina. ESTEVE compleix la legislació laboral en matèria de relacions socials en els diversos països on opera.

Els **canvis organitzatius** se solen comunicar primer als representants dels treballadors i a les persones de les àrees implicades amb un període mínim d'antelació d'entre una i dues setmanes. L'anticipació d'aquesta comunicació depèn, entre d'altres aspectes, del grau d'afectació i del nombre de persones que es veuran implicades en el canvi, preveient sempre la legislació vigent.

Formació i desenvolupament

El 2019 es va mantenir l'esforç per desenvolupar l'equip humà per mitjà de la formació.

Formació i desenvolupament	2017	2018	2019
Mitjana d'hores de formació per empleat	22,1	24,3	19,8
% de la plantilla formada	73,3	87,3	61

Durant el 2019 es va continuar amb els programes de formació del personal tant presencials, per a interns o externs, com amb plataformes o ponents de prestigi. El nombre total d'hores de formació de les persones que estan en plantilla amb data 31 de desembre ha estat de 44.527 hores.

La distribució de les hores de formació per categoria professional és la següent:

Nombre total d'hores en formació per categoria professional

2018					2019				
Distribució per categoria professional					Distribució per categoria professional				
Directors	Tècnics	Administratius	Comercials	Operaris	Directors	Tècnics	Administratius	Comercials	Operaris
1.973	29.255	7.440	2.248	16.849	1.217	23.592	5.595	928	13.194

Disposem d'un sistema d'avaluació de l'acompliment i d'identificació del potencial. Les seves valoracions són la base per detectar i construir el mapa de talent intern que impulsa el creixement professional dels nostres empleats. La gestió del talent facilita tenir les persones adequades als llocs adequats i l'adaptació dels coneixements, les actituds i les competències als requisits de l'entorn. Es disposa d'un procediment per identificar les necessitats de formació, incorporar-les al pla anual i dedicar els recursos necessaris per a la seva execució.

Remuneració

ESTEVE disposa d'una política retributiva definida en el marc de la normativa específica aplicable al nostre sector. Es promou un tracte igualitari entre homes i dones. El model recompensa el nivell de responsabilitat i la trajectòria professional, vetllant per l'equitat interna i la competitivitat externa.

Remuneració mitjana per gènere i categoria professional

	2018					2019				
	Directors ^(*)	Comercials	Tècnics	Administratius	Operaris	Directors	Comercials	Tècnics	Administratius	Operaris
Dones	146.900,97	66.039,98	45.662,22	39.026,57	28.873,05	143.178,85	64.421,67	47.187,68	37.026,93	30.291,01
Homes	201.632,59	64.959,52	42.507,15	55.051,09	26.046,93	188.190,44	69.056,28	43.085,58	30.235,19	26.350,96

(*) La remuneració mitjana de directors inclou el rang més alt de direcció, que és Executive Management. El 2019, la remuneració mitjana de directors no inclou CEO.

Remuneració mitjana per edat

	2018	2019
<30	19.943,99	21.017,71
30-50	44.957,74	44.078,94
>50	76.770,10	74.558,94

Les remuneracions mitjanes reportades i utilitzades per calcular la bretxa es corresponen amb la remuneració bruta anual teòrica (salari base + variables *target*) que es percebrà.

La bretxa salarial per gènere el 2018 va ser del 2,78% i, el 2019, del 9,65%. Les diferències que s'observen en les remuneracions mitjanes d'alguns col·lectius són degudes principalment a factors com ara l'antiguitat, la classificació en els mateixos grups professionals de categories diverses i la proporció diferent d'homes i dones en cada categoria professional i país.

En aquest exercici, la dada de la bretxa s'ha calculat amb el criteri publicat el 2019, que recull la guia del Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social d'Espanya, per la qual cosa difereix del criteri seguit per al càlcul del 2018.

Seguretat, salut i benestar a la feina

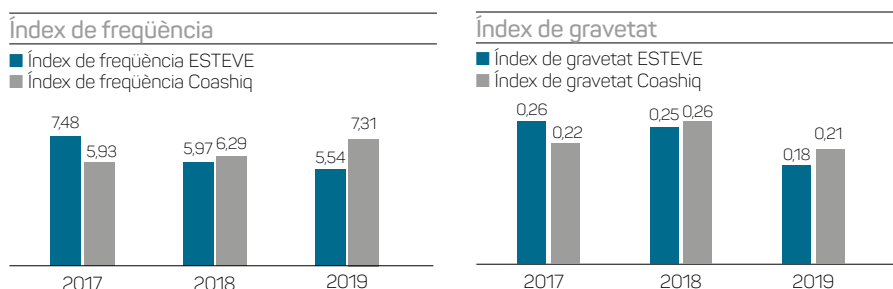
A ESTEVE, d'acord amb els nostres valors i els Objectius de Desenvolupament Sostenible, ens preocupem de la seguretat, la salut i el benestar dels empleats, tot implementant sistemes de gestió OHSAS 18001 en els nostres centres de treball. L'acompliment dels sistemes de gestió se segueix periòdicament amb els indicadors clau i les auditories internes i externes anuals.

Accidentalitat laboral

El percentatge total d'accidents del personal d'ESTEVE ha disminuït, però han augmentat lleugerament els dies totals de baixa.

Nombre total d'accidents laborals i malalties professionals	2017		2018		2019	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Nombre d'accidents AMB baixa	18	9	17	10	17	6
Nombre d'accidents SENSE baixa	27	5	21	8	21	8
Nombre d'accidents <i>in itinere</i>	11	5	8	10	15	12
Nombre de malalties professionals	1	0	0	0	1	0
Total del personal de la plantilla d'ESTEVE	57	19	46	28	54	26
Nombre d'accidents de personal extern AMB baixa	3	0	4	2	4	3

L'índex de freqüència ha augmentat lleugerament respecte de l'any anterior, tot i que l'índex de gravetat es manté igual que l'any anterior.

De conformitat amb la legislació vigent i els convenis col·lectius, ESTEVE vetlla pels drets laborals. Aquests convenis inclouen, entre d'altres, els aspectes relacionats amb la seguretat i la salut a la feina amb èmfasi en la implementació de mesures preventives i el foment de la relació i el diàleg amb els representants dels treballadors. Es disposa de comitès paritaris de seguretat i salut en tots els països per vetllar pel compliment de les normatives vigents i se celebren reunions periòdiques per tractar els temes de seguretat i salut de cada centre.

Nombre total d'hores d'absentisme:

Total d'hores d'absentisme	
TOTAL 2018	132.970
TOTAL 2019	122.223

Promoció de la salut a la feina: ESTEVE, empresa saludable

ESTEVE forma part de la xarxa europea d'empreses saludables, que són aquelles empreses que, a més de garantir el compliment legal dels aspectes de la salut en el lloc de treball, gestionen la salut dels treballadors des d'un enfocament integral i consideren la salut en totes les polítiques de l'empresa. Cada any es fan els reconeixements mèdics que estableix la legislació vigent. En la formació inicial es facilita informació sobre aquestes mesures a les noves incorporacions.

El programa **"ESTEVE, empresa saludable"** té com a objectiu conscienciar els empleats de la importància de la cura de la salut i promou una cultura de seguretat i benestar. Se centra en els quatre eixos del projecte "MOVE EUROPE", projecte europeu de promoció de la salut a la feina impulsat per ENWHP (Xarxa europea d'empreses saludables) amb l'objectiu de millorar els hàbits de salut dels treballadors i de la societat.

Durant el 2019 s'han dut a terme accions en els quatre eixos: **Mou-te** (fomentant l'exercici físic per adquirir hàbits de vida saludables alhora que contribuïm a tenir cura de la nostra pròpia salut); **Nodreix-te** (fomentant activitats d'alimentació saludable

entre els empleats, així com en els centres amb menjador laboral propi, a on els menús s'elaboren amb productes de proximitat i s'informa del contingut d'al·lèrgens, o disposant de fruita fresca un dia a la setmana en els centres de treball. Durant el 2019 s'han repartit més de 8.000 kg de fruita. També s'han sortejat 45 cistelles de fruita fresca entre els treballadors que s'han mogut per la seva salut en el programa Mou-te); **Cuida't** (fomentant la participació en els controls sanitaris preventius programats segons gènere i edat); i **Positivitza't** (fomentant, amb la participació en les accions del programa de voluntariat, el desenvolupament de competències i, gràcies a la seva generositat, contribuir a la seva salut psicològica i emocional).

Voluntariat corporatiu

ESTEVE facilita, per mitjà de les activitats de voluntariat, que els seus col·laboradors interns s'involucrin en les problemàtiques socials de les comunitats properes on opera la companyia. Aquesta mena d'iniciatives faciliten el desenvolupament d'habilitats específiques dels empleats voluntaris, com ara la d'adaptar la comunicació a qualsevol interlocutor, amb independència de les seves capacitats i coneixements, i la de millorar la seva capacitat de relació i socialització.

Cuidem la relació amb el nostre entorn i construïm relacions de col·laboració amb diverses organitzacions per donar resposta a les necessitats de les comunitats en les quals operem. Generem valor compartit facilitant l'accés a la salut i al benestar a col·lectius vulnerables i preservem la biodiversitat i l'entorn fomentant la implicació dels nostres empleats amb el voluntariat corporatiu i la participació d'aquests en campanyes solidàries.

El nostre programa de voluntariat corporatiu se centra en tres eixos d'actuació vinculats a l'activitat de la companyia:

- Promoció d'hàbits saludables i accés a la salut de col·lectius vulnerables.
- Inserció laboral de col·lectius en risc d'exclusió social.
- Reducció de l'impacte ambiental i conservació d'espais naturals.

	2017	2018	2019
Persones solidàries	647	469	580
Voluntaris en accions presencials	228	178	137
Participants en <i>Mou-te</i>	219	248	195
Donants de sang	90	43	104
Nivell de satisfacció mitjà dels voluntaris	9,6 sobre 10	9,4 sobre 10	9,3 sobre 10
Voluntaris per a la classificació d'aliments	105	107	81
Voluntaris que acompanyen nens hospitalitzats	13	29	13
Participants en accions relacionades amb el medi ambient	75	36	43
Mentors/beneficiaris de la Fundació Princesa de Girona	2/2	2/2	2/2
Mentors/beneficiaris de la Fundació Prevent/ESADE Barcelona	4/35	4/89	5/19
Quilos de roba per a la Fundació Formació i Treball	1964	1326	1019
Beneficiaris del Programa Paidós de Càritas	79	96	83

195 col·laboradors d'ESTEVE han assolit el repte de moure's 150.000 quilòmetres per aconseguir millorar els seus hàbits d'exercici físic.

ESTEVE està compromesa amb la inserció laboral dels col·lectius vulnerables centrant-se en joves (50% d'atur juvenil a Espanya) i en persones amb discapacitat (75% d'atur a Espanya) per mitjà de processos de mentorització que els ajudin a assolir els seus objectius d'inserció laboral o creació del seu propi negoci.

A ESTEVE, aquestes aliances estratègiques en les comunitats on operem amb diverses organitzacions s'estableixen per donar resposta a les necessitats de l'entorn local.

Qüestions mediambientals

ESTEVE, compromesa amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i d'acord amb els nostres valors, disposa d'una política de prevenció i medi ambient que se centra en la cura de les persones i de l'entorn. Portem a terme les nostres activitats des del respecte a les persones i al medi ambient, considerem els riscos i els impactes ambientals i apliquem les millors pràctiques i tecnologies disponibles per prevenir la contaminació.

ESTEVE té implementats en tots els centres productius sistemes de gestió ISO 14001 que s'auditen, de manera interna i externa, anualment per tal de minimitzar riscos. A més, disposa de certificacions ambientals específiques dels països on opera, com ara la Certificació d'Indústria Neta, que atorga la Secretaria de Medi Ambient i Recursos Naturals (SEMARNAT), conjuntament amb la Procuradoria Federal de Protecció a l'Ambient (PROFEPA), del Govern de Mèxic.

Objectius 2019-2021

Definir i implementar la política global de canvi climàtic

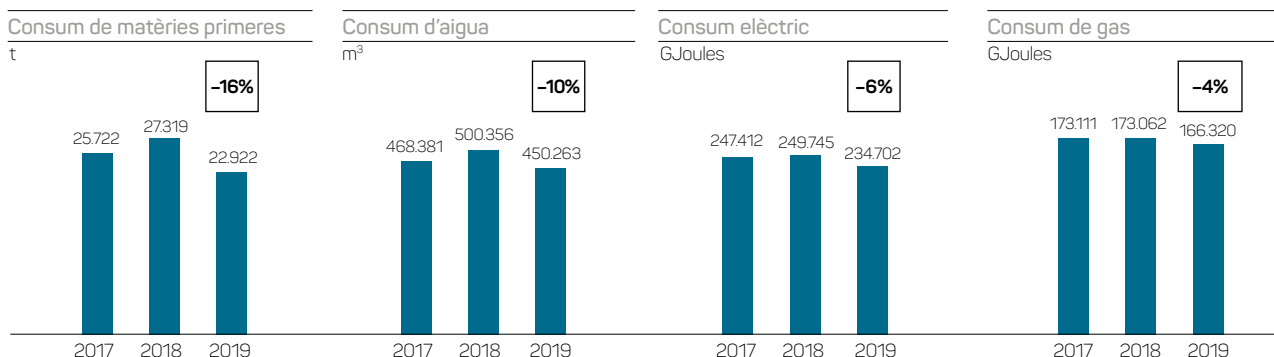
Implementar iniciatives que afavoreixin l'economia circular

L'avanç 2019 d'aquests objectius ha estat:

- Durant el 2019, ESTEVE ha aprovat i difós el seu posicionament sobre el canvi climàtic incorporant l'economia circular com un eix d'actuació per reduir les emissions.
- S'han implementat diverses iniciatives d'OPEX orientades a la circularitat en l'àmbit de la gestió de residus.

Optimització de consums

Un dels eixos d'actuació ambiental a ESTEVE és l'optimització de recursos i la gestió responsable. Els consums de matèries primeres i els consums energètics i d'aigua es gestionen tenint en compte la varietat del catàleg de productes fabricats.

Pel que fa a les matèries primeres, el 0,03% es reinverteix en els propis processos, la qual cosa suposa una reutilització de 500 tones de dissolvents en l'activitat química.

Durant el 2019, el consum d'electricitat de xarxa en els centres productius d'Espanya procedeix de fonts d'origen renovable o cogeneració d'alta eficiència, i incorpora l'energia generada per les plaques fotovoltaïques per a l'autoconsum a la planta de Martorelles.

Canvi climàtic

El nostre compromís amb el canvi climàtic s'ha materialitzat el 2009 amb la nostra adhesió al programa de les Nacions Unides "Caring for Climate", al qual estem adherits des del 2009. A ESTEVE, el 2019, hem aprovat el posicionament global sobre el canvi climàtic com a part del nostre compromís per mitigar els impactes derivats del canvi climàtic i integrar-los en el nostre model de riscos. Estem treballant per seguir les indicacions del *Financial Stability Board*, del *Task Force on Climate related Disclosures* (TCFD).

El nostre posicionament incorpora actuacions davant dels riscos físics i els riscos de transició. Els riscos físics, tant aguts com crònics, són aquells que es deriven directament del canvi climàtic, i els riscos de transició són els que estan relacionats amb el mercat, la reputació, els tecnològics i els reguladors. El control de tots els riscos està orientat a assolir els Acords de París, limitant l'escalfament global a 1,5 °C.

Durant el 2019 hem impartit un taller de riscos i oportunitats amb les àrees d'operacions, finances, comercial i sostenibilitat per identificar els riscos i les oportunitats del canvi climàtic en el nostre negoci. En aquest taller vam incorporar, pel que fa als riscos físics, l'estudi sobre l'impacte de la previsió climatològica a llarg termini en les diverses ubicacions on opera ESTEVE, elaborat el 2018; s'hi avalua com els esdeveniments extrems de canvi climàtic, com ara la temperatura, les inundacions, les sequeres o les tempestes, poden afectar els països on tenim centres productius.

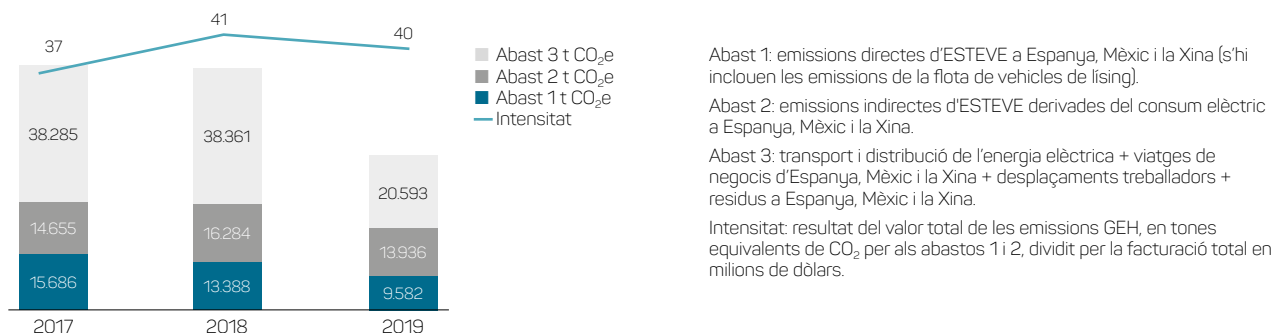
El nostre posicionament presenta els eixos d'acció següents, sobre els quals vertebran totes les actuacions orientades a reduir les emissions de CO₂: accelerar la transició energètica incorporant energies renovables, implementant millores d'eficiència energètica a les instal·lacions, identificant accions d'economia circular, promovent millores en la mobilitat, promovent comportaments sostenibles i, finalment, mesurant els resultats i reportar-los de manera transparent.

Durant el 2020 renovarem el nostre compromís de reducció de les emissions de CO₂ per als propers tres anys amb el programa d'Acords Voluntaris i amb el del Registre Empremta.

Les accions que ha dut a terme ESTEVE per assolir els objectius de reducció d'emissions són:

- Contracte de compra d'energia verda d'origen renovable per al 100% dels centres productius a Espanya.
- Generació per a l'autoconsum del 4% de l'energia consumida a la planta de Martorelles amb la instal·lació de 5.000 m² de plaques fotovoltaïques.
- Compensació de 600 tones de CO₂ per mitjà d'un projecte de creació i manteniment de petites centrals hidroelèctriques de la Xina, a més amb beneficis socials per la cooperació al desenvolupament de la població rural més vulnerable.
- Establiment i seguiment de les accions identificades a les auditories energètiques en els centres de més consum a Espanya i Mèxic.
- Instal·lació d'un economitzador per a les calderes d'oli tèrmic a Mèxic amb un estalvi del 6% en el consum de combustible.

Els resultats globals de l'empremta de carboni 2019, calculada segons el Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol) són els que es mostren a la gràfica:

En aquest exercici s'observa una reducció significativa del 30% en el global d'emissions de CO₂, principalment a l'abast 3. Aquesta disminució és deguda principalment a la reducció de la generació de residus peril·losos i a la millora en la segregació d'aquests residus. La categoria en el tractament de residus ha suposat, respecte del 2018, un 63% menys d'emissions de CO₂.

Una altra de les categories on hi ha millora és en la reducció d'emissions de l'abast 3 dels viatges corporatius: la seva reducció ha suposat un 32% menys respecte del 2018.

Emissions industrials

A ESTEVE complim els requisits legals aplicables en matèria d'emissions a tots els països on operem. Als centres productius de l'activitat química a Espanya s'efectuen balanços de dissolvents a fi de complir la legislació d'emissions de compostos orgànics volàtils, dels quals s'informa a escala europea en el registre PRTR (*European Pollutant Release and Transfer Register*).

Les nostres plantes productives disposen de sistemes de tractament de les emissions dels processos productius, com ara rentadors de gasos (*scrubbers*), una planta d'oxidació tèrmica regenerativa (RTO) a Celrà (Girona) i una altra a EHP (Xina), així com plantes criogèniques a la planta de Celrà, a la de Banyeres del Penedès (Tarragona) i a la d'EHP (Xina).

Economia circular

L'economia circular forma part de la gestió ambiental d'ESTEVE. La considerem un sistema d'aprofitament de recursos en què es potencia la reducció, la reutilització i el reciclatge. A ESTEVE apostem, sempre que ens és possible, per la reutilització dels materials considerant com a residu només allò que no pot tenir un altre ús. L'economia circular està incorporada en el nostre model de gestió, que persegueix que els materials i els recursos estiguin en economia el màxim de temps possible.

El posicionament sobre el canvi climàtic aprovat en aquest exercici incorpora un eix d'actuació sobre l'economia circular. Durant aquest exercici hem implementat accions relacionades amb la millora de la gestió de residus que han tingut repercussió en la seva minimització, la reducció de l'empremta de carboni i el cost final de la gestió d'aquests.

El 2019 hem treballat de valent per identificar accions orientades a disminuir matèries primeres i a reduir residus.

Per identificar les millores han collaborat diverses àrees de la companyia, com ara R+D, Producció, Logística, Laboratoris, *Procurement* i Prevenció i Medi Ambient, entre d'altres, per avançar cap a models menys intensius en l'ús de recursos i minimitzar el residu final. El diàleg intern s'ha basat a prioritzar els recursos renovables, entendre els residus com a recursos útils, conservar els recursos existents, collaborar per crear valor compartit i repensar el model productiu actual.

Com a resultat, el 2019, tenim un 16% menys de consum de matèries primeres i un 48,5% menys de generació de residus. A més, això repercuteix directament en el resultat de l'empremta de carboni.

Gestió de residus

Utilitzar els recursos de manera responsable i generar el mínim de residus és fonamental en la gestió ambiental de la companyia. A ESTEVE, la minimització en origen dels residus generats és una prioritat i ens centrem a optimitzar la gestió dels residus de dissolvents en l'activitat química, a millorar la segregació i el reciclatge dels residus i a disminuir l'impacte ambiental dels envasos i embalatges de productes farmacèutics com a empresa adherida a SIGRE i ECOEMBES.

El percentatge de reducció del residu d'envasos i materials de condicionament respecte del producte net (Kr/Kp) s'ha reduït durant l'últim any. Les millores en els envasos i materials incorporades en el nostre procés de fabricació fan que es millori el consum de paper, cartró, alumini i plàstic principalment i que es redueixin les quantitats d'aquests residus.

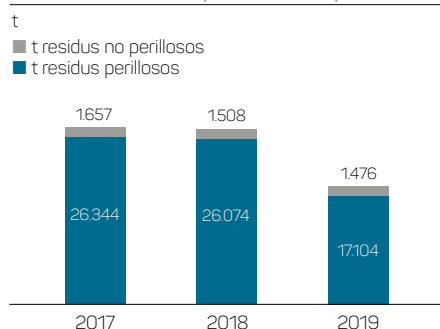
% de reducció d'envasos de medicaments respecte de producte farmacèutic Kr/Kp

2017	2018	2019
0,693	0,687	0,691

La quantitat de residus depèn de la quantitat i de la tipologia dels productes fabricats. El 2019 s'ha reduït la quantitat de residus perillosos en tots els centres productius d'ESTEVE, de manera que s'ha aconseguit una millora en aquest exercici del 48,5%.

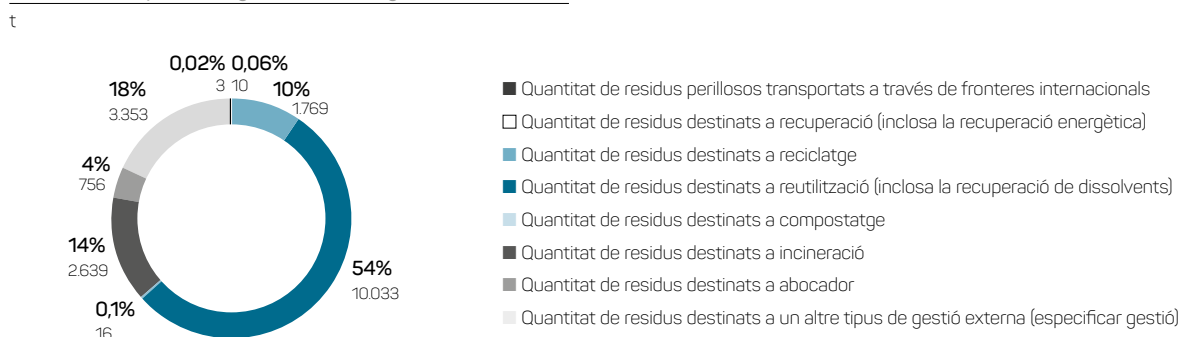
- Sintenovo ha reduït un 49% els residus perillosos.
- La Xina, el 54%.
- Esteve Química, el 14%.
- A Sintenovo s'ha aprofundit en la caracterització dels efluents de procés.
- A la Xina s'han recuperat dissolvents segregant millor els residus i la seva valorització.
- A Esteve Química també s'ha millorat la segregació i la seva valorització.

Quantitat de residus perillosos i no perillosos

La gestió, el tractament i la destinació dels residus generats depenen de les seves característiques en la seva composició, perillositat o procedència.

Distribució del percentatge de residus segons la destinació

El 2019 s'ha destinat a reutilització, incloent-hi la recuperació de dissolvent, el 59%, que és superior al de l'exercici anterior.

Gestió d'efluents

Les plantes productives d'activitat química d'Espanya i la Xina disposen d'estacions depuradores d'aigües residuals i tots els centres productius tenen sistemes que garanteixen la gestió i que la qualitat de l'aigua abocada sigui adequada i estigui sempre per sota del que estableix la legislació. Es disposa de procediments específics incorporats en els sistemes de gestió per mantenir el control d'aquest vector ambiental.

Durant l'any 2019 no s'ha produït cap vessament ni abocament significatiu⁽²⁾ que pogués haver afectat la qualitat de l'aigua. Tota l'aigua s'aboca al clavegueram públic de la zona en la qual s'opera.

El 2019 es van abocar 359.834 m³ d'aigua, tota pel clavegueram. Això suposa un 80% del volum total captat.

(*) Vessament significatiu: abocament accidental produït als centres d'ESTEVE que impliqui un impacte en la salut o en el medi ambient i que desencadeni l'activació de qualsevol dels escenaris del pla d'emergència.

Annexos

1. Característiques de l'informe

De conformitat amb el que s'estableix a la llei 11/2018, de 28 de desembre, d'informació no financera, determinades societats, entre les quals es troba ESTEVE, han de preparar un estat d'informació no financera que s'ha d'incorporar a l'informe de gestió o en un informe separat corresponent al mateix exercici. Aquest informe s'ha elaborat seguint els estàndards GRI: opció Essencial, que es pot consultar a la pàgina www.globalreporting.org. La informació que inclou aquest informe correspon a l'exercici 2019 i conté informació del període 2017-2019. Addicionalment, el document ha estat verificat per una empresa externa independent, per petició de la Direcció de la Corporació Quimicofarmacèutica ESTEVE.

L'àmbit d'aquest informe s'ha establert en funció de la rellevància de les activitats de la companyia (Corporación Químico-Farmacéutica ESTEVE, SA, o ESTEVE), tenint en compte la diversitat de les activitats i valorant també la diferència d'impactes existent entre les plantes de producció i les xarxes de comercialització. En aquest sentit, es consideren "llocs on es desenvolupen operacions significatives" els països amb activitat productiva (Espanya, la Xina i Mèxic).

Les empreses incloses en aquest informe són les següents:

Activitat de Farmacèutica:

- ESTEVE Pharmaceuticals, SA (Espanya).

Activitat de Genèrics:

- Dose Innova, SL (Espanya).
- Pensa Pharma, S.A. (Espanya).
- Pensa Pharma S.p.A. (Itàlia), Pensa Ilaç (Turquia) i Pensa Pharma AB (Suècia).
- ToLife-Pensa (Portugal).
- Breckenridge (Estats Units).
- Esteve Pharmaceuticals, LLC (Estats Units).

Activitat química:

- Esteve Química, S.A. (Espanya).
- Sintenovo, S.A. de C.V. i Servichem, S.A. de C.V. (Mèxic).
- Esteve Huayi Pharmaceutical, Ltd. (Xina).

Empresa reasseguradora:

- Esselfdac (Irlanda).

L'estat d'informació no financera del 2019 l'ha elaborat un comitè específic d'ESTEVE, gràcies a la col·laboració d'un gran nombre de professionals de diverses àrees de la companyia. Per a qüestions relatives a aquest informe, pot contactar amb l'Àrea de Sostenibilitat: Passeig de la Zona Franca 109, 08038 Barcelona; al telèfon 93 446 60 00 o bé per mitjà de l'enllaç <https://www.esteve.com/ca/sobre-nosaltres/el-nostre-compromis>

2. Llista d'acrònims

Acrònims de l'estat d'informació no financera 2019:

Acrònim	Descripció
API	Active Pharmaceutical Ingredient
BAI	Beneficis abans d'impostos
BCP	Business Continuity Plan
CEO	Chief Executive Officer
CEP	Certificate of suitability
CET	Centre especial de treball
CNMV	Comissió Nacional del Mercat de Valors
COASHIQ	Comisión Autónoma de Seguridad e Higiene en el Trabajo de Industrias Químicas i Afines
DMF	Drug Master File
EHP	Esteve Huayi Pharmaceutical
ENWHP	European Network For Workplace Health Promotion
ESG	Environmental, Social & Governance criteria
EUDMF	European Union Drug Master File
GCP	Good Clinical Practices
GDP	Gross Domestic Product
GLP	Good Laboratory Practices
GMP	Good Manufacturing Practices
GRI	Global Reporting Initiative
GVP	Good Pharmacovigilance Practices
IEC	International Electrotechnical Commission
ISO	International Organization for Standardization
JDMF	Japan Drug Master File
LISMI	Llei d'Integració Social dels Minusvàlids
NDA	Non-disclosure agreement
NME	New Molecular Entities
NU	Nacions Unides
ODS	Objectius de Desenvolupament Sostenible
OHSAS	Occupational Health and Safety Assessment Series
OMS	Organització Mundial de la Salut
ONU	Organització Nacions Unides
RSC	Responsabilitat Social Corporativa
RTO	Regenerative Thermal Oxidation
SGC	Sistema de gestió de qualitat
SGE	Sistema de Gestió Energètica
TCFD	Task Force on Climate-related Financial Disclosures
UPV	Universitat Politècnica de València
USDMF	United States Drug Master File

3. Llista de filiacions

ESTEVE és membre de les institucions següents i hi col·labora de manera activa:

Institucions del sector químicofarmacèutic

- Farmaindustria (Patronal Espanyola de la Indústria Farmacèutica)
 - Associació Espanyola d'Empreses Químiques (FEIQUE)
 - Associació Nacional per a l'Autocura de la Salut (ANEPF)
 - Associació Espanyola de Medicaments Genèrics (AESEG)
 - Associació Espanyola de Fabricants de Productes de Química Fina (AFAQUIM)
 - Patronal Espanyola de les Empreses Biotecnològiques (ASEBIO)
 - CataloniaBio & HealthTech (CATBIO&HT)
 - Consell General de Col·legis Oficials de Farmacèutics (CGCOF)
-

Institucions científiques i d'investigació

- Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears
 - Centre d'Estudis per al Foment de la Investigació (CEFI)
 - Fundació Bioregió de Catalunya (BIOCAT)
 - Fundació Catalana per la Recerca i la Innovació
 - Institut Català d'Investigació Química (ICIQ)
 - Fundació IQS
 - Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya
 - Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya
-

Institucions per a la sostenibilitat empresarial

- Xarxa Espanyola del Pacte Mundial (Global Compact UN)
 - Fundació Seres
 - Xarxa Europea de Promoció de la Salut a la Feina (ENWHP)
-

Institucions acadèmiques

- Universitats: Universitat de Santiago de Compostella, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Barcelona i Universitat Pompeu Fabra
 - ESADE
 - IESE
-

4. Compromisos externs

El nostre compromís amb la sostenibilitat es materialitza amb l'adhesió a aquestes iniciatives externes:

10 principis del Pacte Mundial (Global Compact) de Nacions Unides	Compromís amb els drets humans, la dignitat de les condicions laborals, la protecció del medi ambient i la lluita anticorrupció. Adherits des de 2002.
Caring for climate de Nacions Unides	Compromís per lluitar contra el canvi climàtic. Adherits des de 2009.
Global Reporting Initiative (GRI)	Compromís amb la transparència per mitjà de la publicació de l'estat d'informació no financera segons els marcs internacionals de la GRI. Des del 2008.
Codis de bones pràctiques sectorials	Adherits als codis sectorials dels països on operem, que regulen, entre d'altres aspectes, la promoció de productes i les interrelacions amb professionals i organitzacions sanitàries.
Codi de conducta publicitària	Membre de l'Associació per a l'Autoregulació de la Comunicació Comercial i adhesió al Codi de conducta publicitària.
Declaració de Luxemburg	Compromís amb la promoció de la salut a la feina. Adherits des de 2015.
Agenda 21: compromís ciutadà per la sostenibilitat	Iniciativa en la qual participen els tres sectors d'activitat (empresarial, públic i no lucratiu) en un full de ruta per a la sostenibilitat de Barcelona (2012-2022).
Registre Empremta de reducció de CO₂	Inscripció al Registre Empremta de Carboni, compensació i projectes de reducció d'emissions de diòxid de carboni impulsat pel Govern d'Espanya. Des del 2016.
Acords voluntaris de reducció de CO₂	Adhesió al programa "Acords voluntaris" per reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, impulsat per l'Oficina catalana del canvi climàtic de la Generalitat de Catalunya. Des del 2016.
PSCI	Adhesió a la iniciativa sectorial del <i>Pharmaceutical Supply Chain Initiative</i> per establir i promoure pràctiques responsables en la cadena de subministrament. Des del 2017.
Indústria Limpia	Adhesió al programa voluntari "Indústria Limpia" del Govern de Mèxic per garantir el compliment de la legislació ambiental i la implementació de bones pràctiques en aquesta matèria. Des del 2018.

5. Compromís Agenda 2030: ODS i metes

ODS

Focus ESTEVE Metes Agenda 2030 que formen part dels objectius d'ESTEVE

ODS 3: Objectiu relacionat amb el pilar SALUT i BENESTAR. Es tracta de l'ODS CORE més alineat amb el negoci d'ESTEVE. "Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom en totes les edats". És un dels pilars fonamentals per tenir desenvolupament sostenible; és essencial garantir una vida saludable, promoure el benestar universal i la construcció de societats pròsperes. Salut i benestar. És la raó de ser d'ESTEVE contribuir a aconseguir salut per a tothom i millorar el benestar de les persones. Aquest ODS també el vinculem amb altres, com ara l'ODS 5.

Meta 3.3: Posar fi a les epidèmies de la SIDA, la tuberculosi, la malària i altres malalties transmissibles.

Meta 3.4: El 2030, reduir en un terç la mortalitat per malalties no transmissibles per mitjà de la prevenció i el tractament i promoure la salut mental i el benestar.

ESTEVE creu que, per aconseguir aquest objectiu, caldrà una estratègia equilibrada que va des de la prevenció efectiva del dolor i de les malalties a pràctiques efectives de detecció precoç i atenció adequada, unides a l'adopció d'hàbits de vida saludable.

Meta 3.5: Enfortir la prevenció i el tractament de l'abús de substàncies addictives, com ara l'ús indegut d'estupefaents i el consum nociu de l'alcohol.

ESTEVE estén el seu coneixement de prevenció i hàbits saludables a tota la població, així com informació sobre l'ús correcte dels medicaments. També treballem des de la salut dels nostres treballadors amb el programa "ESTEVE, empresa saludable".

Meta 3.7: Reduir el nombre de morts i lesions causades per accidents de trànsit.

A ESTEVE incorporem a la nostra política EHS la prevenció d'accidents, inclosos els de trànsit. Facilem informació de seguretat viària als nostres empleats i sensibilitzem sobre bones pràctiques per evitar accidents de trànsit.

Meta 3.8: Aconseguir la cobertura sanitària universal, en particular la protecció contra els riscos financers, l'accés a serveis de salut essencials de qualitat i l'accés a medicaments i vacunes que siguin segurs, eficaços, accessibles i de qualitat per a tothom.

ESTEVE advoca per la igualtat de drets i l'accessibilitat a l'atenció mèdica per a tothom, com s'estableix a la Declaració Universal de Drets Humans de les Nacions Unides i com es recull a la nostra Política de drets humans.

Meta 3.9: Reduir el nombre de morts i malalties produïdes per PQ perillosos i la contaminació de l'aire, l'aigua i el sòl.

ESTEVE busca l'eficiència en els seus processos i posa totes les mesures disponibles per minimitzar el transport, l'emmagatzematge i l'ús dels PQ tenint una atenció especial en la seguretat i en la cura del medi ambient.

Meta 3.B: Fomentar les activitats de recerca de productes minoritaris.

ESTEVE estableix *partnership* sostenible amb altres companyies per garantir l'accessibilitat a tots els pacients que siguin susceptibles de beneficiar-se de les nostres solucions en salut, incloent-hi la recerca en les malalties rares, com Sanfilippo.

Meta 3.D: Reforçar la capacitat de tots els països en matèria d'alerta primerenca, reducció de riscos i gestió dels riscos per a la salut nacional i mundial.

ESTEVE, com a empresa del sector salut, col·labora amb el sistema sanitari a tenir un món lliure de brots, epidèmies o pandèmies que posin en risc la salut local o mundial.

ODS 8: Objectiu relacionat amb el pilar OCUPACIÓ i DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL. Objectiu vinculat a la contribució que fa ESTEVE pel que fa a la qualitat de l'OCUPACIÓ i el DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL de promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena productiva i la feina decent per a tothom. Totes les metes estan relacionades i responen a reptes de l'actualitat del món laboral. Nosaltres ho relacionem amb l'ODS 5, que advoca per assolir la igualtat entre els gèneres i empoderar totes les dones i nenes perquè tinguin igualtat de drets d'accés a l'educació, atenció mèdica, feina decent i representació en els processos d'adopció de decisions polítiques i econòmiques.

Meta 8.5: Aconseguir l'ocupació plena i productiva i la feina decent per a dones i homes, inclosos els joves i les persones amb discapacitat, així com la igualtat de remuneració per feina d'igual valor. ESTEVE advoca per crear llocs de feina de qualitat generant desenvolupament amb igualtat d'oportunitats per a homes i dones. Treballarem per desenvolupar una Política de diversitat i equitat i no-discriminació per garantir aquests principis en totes les nostres activitats.

Meta 8.8: Protegir els drets laborals i promoure un entorn laboral segur i sense riscos per a tothom.

ESTEVE, per mitjà del seu codi de conducta, l'adhesió a convenis col·lectius i les seves polítiques de Drets Humans i de Prevenció de Riscos, garanteix la seguretat i la salut de tots els seus treballadors i tercers amb qui es relaciona en tots els països on opera.

ODS 13: Objectiu relacionat amb el pilar de MEDI AMBIENT que respon al compromís d'ESTEVE en la lluita contra el canvi climàtic, d'"adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes". El relacionem amb altres ODS, com ara el que es refereix a la Producció i Consum Responsables (ODS 12): fomentar l'ús eficient dels recursos i l'energia, la construcció d'infraestructures que no malmetin el medi ambient, la millora de l'accés als serveis bàsics i la creació de llocs de treball amb respecte pel medi ambient, justament remunerats i amb bones condicions laborals. En aquest pilar també volem contribuir a generar un impacte positiu en les comunitats a on operem. Per això, garantir que les nostres activitats contribueixin a "aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, sostenibles i resilients" és un objectiu molt rellevant.

Meta 13.1: Enfortir la resiliència i la capacitat d'adaptació en cas de desastres naturals

A ESTEVE estem compromesos amb la lluita contra els riscos físics derivats del canvi climàtic i d'anticipar-nos als riscos que se'n deriven, tot analitzant tant els riscos com les oportunitats, i així ho expressem en el nostre posicionament sobre el canvi climàtic.

Meta 13.2: Integrar les mesures sobre el canvi climàtic en les polítiques, estratègies i planificació nacionals.

A ESTEVE estem compromesos a dur a terme el nostre negoci d'una manera financera, ambiental i socialment responsable. El canvi climàtic té implicacions globals en les tres dimensions i representa una amenaça significativa per a la salut i el desenvolupament humans. Per tant, prendre mesures per reduir tant els riscos físics com de transició és una responsabilitat que hem recollit en el nostre posicionament.

Meta 13.3: Millorar l'educació i la sensibilització respecte de la mitigació del canvi climàtic, la seva adaptació, la reducció dels seus efectes i l'alerta primerenca.

A ESTEVE estem compromesos que l'educació fa avançar el món; per això, en el nostre posicionament incloem accions de sensibilització i de voluntariat per estendre les bones pràctiques. A més, en la nostra política d'EHS es troba la formació com un vector fonamental.

ODS 16 i 17: Objectiu relacionat amb el pilar de NEGOCI RESPONSABLE. Relacionat amb les pràctiques de Bon Govern Corporatiu i en treballar en aliança amb diversos GI per assolir els objectius de l'agenda 2030. Inclou "Pau, Justícia i Institucions Sòlides" i "Aliances per assolir els ODS", que reflecteixen el compromís d'ESTEVE amb la gestió responsable i ètica del negoci i la voluntat de col·laborar en partenariats per a la consecució tant dels seus programes de sostenibilitat com dels d'innovació.

Meta 16.5: Reduir substancialment la corrupció i el suborn en totes les seves formes.

A ESTEVE treballem amb ètica empresarial. Disposem de polítiques de bon govern i d'un codi de conducta que s'aplica a tota l'organització, que recull els principis rectoris que fonamenten la nostra actuació, portant a terme totes les activitats de manera ètica, oberta i honesta.

Meta 16.6: Desenvolupar institucions eficaçes, responsables i transparents en tots els àmbits.

A ESTEVE creiem que és important disposar d'un marc d'actuació que garanteixi negocis responsables i que contribueixi a la indústria i en fòrums intersectorials en els quals ens relacionem.

Meta 17.17: Fomentar i promoure associacions efectives públiques, publicoprivades i de la societat civil, tot aprofitant l'experiència i les estratègies de recursos de les associacions.

A ESTEVE treballem per encoratjar i promoure aliances publicoprivades efectives com a mitjà per crear valor per a tots els grups d'interès. Treballem en aliança amb governs, organitzacions internacionals, pacients i les seves organitzacions, la societat civil, proveïdors d'atenció mèdica, institucions acadèmiques i organismes de la indústria per millorar la prevenció, la detecció precoç i els estàndards d'atenció per a les persones amb dolor o amb malaltia.

Meta 17.19: Amb vista al 2030, construir sobre les iniciatives existents per desenvolupar mesuraments del progrés en el desenvolupament sostenible que complementin el producte interior brut i fomentin la creació de capacitat estadística en els països en desenvolupament.

A ESTEVE creiem que és fonamental que Nacions Unides estableixi un marc formal per registrar, monitoritzar i informar dels compromisos, les accions i els resultats d'aquestes de tots els actors, públics o privats, per conèixer l'evolució de l'assoliment dels ODS.

6. Informe de revisió externa

INFORME DE VERIFICACIÓN INDEPENDIENTE DEL ESTADO DE INFORMACIÓN NO FINANCIERA

A los accionistas de Corporación Químico-Farmacéutica Esteve, S.A.:

De acuerdo al artículo 49 del Código de Comercio hemos realizado la verificación, con el alcance de seguridad limitada, del Estado de Información No Financiera Consolidado (en adelante EINF) adjunto correspondiente al ejercicio anual finalizado el 31 de diciembre de 2019, de la Corporación Químico-Farmacéutica Esteve, S.A. y sociedades dependientes (en adelante Esteve o el Grupo), que forma parte del Informe de Gestión Consolidado del Grupo.

Responsabilidad de los Administradores

La formulación del EINF incluido en el Informe de Gestión Consolidado de Esteve, así como el contenido del mismo, es responsabilidad de los Administradores de Esteve. El EINF se ha preparado de acuerdo con los contenidos recogidos en la normativa mercantil vigente y siguiendo los criterios de los Sustainability Reporting Standards de Global Reporting Initiative (estándares GRI) seleccionados.

Esta responsabilidad incluye asimismo el diseño, la implementación y el mantenimiento del control interno que se considere necesario para permitir que el EINF esté libre de incorrección material, debida a fraude o error.

Los Administradores de Esteve son también responsables de definir, implementar, adaptar y mantener los sistemas de gestión de los que se obtiene la información necesaria para la preparación del EINF.

Nuestra independencia y control de calidad

Hemos cumplido con los requerimientos de independencia y demás requerimientos de ética del Código de Ética para Profesionales de la Contabilidad emitido por el Consejo de Normas Internacionales de Ética para Profesionales de la Contabilidad (IESBA, por sus siglas en inglés) que está basado en los principios fundamentales de integridad, objetividad, competencia y diligencia profesionales, confidencialidad y comportamiento profesional.

Nuestra firma aplica la Norma Internacional de Control de Calidad 1 (NICC 1) y mantiene, en consecuencia, un sistema global de control de calidad que incluye políticas y procedimientos documentados relativos al cumplimiento de requerimientos de ética, normas profesionales y disposiciones legales y reglamentarias aplicables.

El equipo de trabajo ha estado formado por profesionales expertos en revisiones de Información no Financiera y, específicamente, en información de desempeño económico, social y medioambiental.

Nuestra responsabilidad

Nuestra responsabilidad es expresar nuestras conclusiones en un informe de verificación independiente de seguridad limitada basándonos en el trabajo realizado que se refiere exclusivamente al ejercicio anual finalizado el 31 de diciembre de 2019. La verificación de la información no financiera de ejercicios anteriores fue realizada por otro verificador.

Hemos llevado a cabo nuestro trabajo de revisión de acuerdo con los requisitos establecidos en la Norma Internacional de Encargos de Aseguramiento 3000 Revisada en vigor, "Encargos de Aseguramiento distintos de la Auditoría o de la Revisión de Información Financiera Histórica" (NIEA 3000 Revisada) emitida por el Consejo de Normas Internacionales de Auditoría y Aseguramiento (IAASB) de la Federación Internacional de Contadores (IFAC) y con la Guía de Actuación sobre encargos de verificación del Estado de Información No Financiera emitida por el Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España.

En un trabajo de seguridad limitada los procedimientos llevados a cabo varían en su naturaleza y momento de realización, y tienen una menor extensión, que los realizados en un trabajo de seguridad razonable y, por lo tanto, la seguridad que se obtiene es sustancialmente menor.

Nuestro trabajo ha consistido en la formulación de preguntas a la Dirección, así como a las diversas unidades de negocio de Esteve que han participado en la elaboración del EINF, en la revisión de los procesos para recopilar y validar la información presentada en el EINF y en la aplicación de ciertos procedimientos analíticos y pruebas de revisión por muestreo que se describen a continuación:

- Reuniones con el personal de Esteve para conocer el modelo de negocio, las políticas y los enfoques de gestión aplicados, los principales riesgos relacionados con esas cuestiones y obtener la información necesaria para la revisión externa.
- Análisis del alcance, relevancia e integridad de los contenidos incluidos en el EINF del ejercicio anual finalizado el 31 de diciembre de 2019 en función del análisis de materialidad realizado por Esteve y descrito en el apartado Materialidad del EINF, considerando los contenidos requeridos en la normativa mercantil en vigor.
- Análisis de los procesos para recopilar y validar los datos presentados en el EINF del ejercicio anual finalizado el 31 de diciembre de 2019.
- Revisión de la información relativa a los riesgos, las políticas y los enfoques de gestión aplicados en relación a los aspectos materiales presentados en el EINF del ejercicio anual finalizado el 31 de diciembre de 2019.
- Comprobación, mediante pruebas, en base a la selección de una muestra, de la información relativa a los contenidos incluidos en el EINF del ejercicio anual finalizado el 31 de diciembre de 2019 y su adecuada compilación a partir de los datos suministrados por las fuentes de información de Esteve.
- Obtención de una carta de manifestaciones de los Administradores y la Dirección.

Conclusión

Basándonos en los procedimientos realizados en nuestra verificación y en las evidencias que hemos obtenido no se ha puesto de manifiesto aspecto alguno que nos haga creer que el Estado de Información No Financiera Consolidado de la Corporación Químico-Farmacéutica Esteve, S.A. y sociedades dependientes correspondiente al ejercicio anual finalizado el 31 de diciembre de 2019 no ha sido preparado, en todos sus aspectos significativos, de acuerdo con los contenidos recogidos en la normativa mercantil vigente, siguiendo los criterios de los estándares GRI.

Uso y distribución

Este informe ha sido preparado en respuesta al requerimiento establecido en la normativa mercantil vigente en España, por lo que podría no ser adecuado para otros propósitos y jurisdicciones.

DELOITTE, S.L.

Xavier Angrill

8 de mayo de 2020

INSTITUTO DE CENSORES
JURADOS DE CUENTAS
DE ESPAÑA

DELOITTE, S.L.

2020 Núm. 01/20/09929

30,00 EUR

SELLO CORPORATIVO:

Informe sobre trabajos distintos
a la auditoría de cuentas

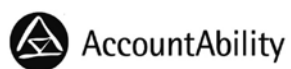
7. Taula de continguts Llei 11/2018

ÀMBITS	Continguts	Estàndards GRI	Pàgina de l'informe	Assumpte material en l'anàlisi de materialitat (SÍ/NO)
Model de negoci	Breu descripció del model de negoci del grup, que inclourà: 1) el seu entorn empresarial, 2) la seva organització i estructura, 3) els mercats en què opera, 4) els seus objectius i estratègies, 5) els factors i tendències principals que poden afectar-ne la futura evolució.	102-1, 102-2, 102-3, 102-4, 102-5, 102-6, 102-7, 102-14, 102-45, 102-46, 102-48, 102-49, 102-50, 102-52 i 102-53	3, 4, 5, 6, 7, 14, 20 i 30	Sí
Polítiques	Una descripció de les polítiques que aplica el grup respecte de qüestions mediambientals, qüestions socials, respecte dels drets humans, respecte de la lluita contra la corrupció i el suborn, així com relatives al personal, incloses les mesures que, si s'escau, s'hagin adoptat per afavorir el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, la no discriminació i la inclusió de les persones amb discapacitat i accessibilitat universal.	103, 102-9, 102-16, 102-17, 402-1, 403-3, 405-1 i 416-2	5, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25 i 26	Sí
Resultats de les polítiques KPI	Els resultats d'aquestes polítiques, que han d'incloure indicadors clau de resultats no financers pertinents que permetin: 1) el seguiment i l'avaluació dels progressos i 2) que afavoreixin la comparabilitat entre societats i sectors, d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència aplicats per a cada matèria.	103, 102-8, 201-4, 205-3, 301-1, 301-2, 302-1, 303-1, 305-1, 305-2, 305-3, 306-1, 401-1, 403-2, 404-1, 405-1, 406-1, 413-1, i 414-1	12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27 i 28	Sí
Riscos a curt, mitjà i llarg termini	Els riscos principals relacionats amb aquestes qüestions vinculats a les activitats del grup, entre les quals, quan sigui pertinent i proporcionat, les seves relacions comercials, productes o serveis que puguin tenir efectes negatius en aquests àmbits, i * com el grup gestiona aquests riscos, * explicant els procediments utilitzats per detectar-los i avaluar-los d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència per a cada matèria. * Cal incloure-hi informació sobre els impactes que s'hagin detectat i oferir-ne un desglossament, en particular sobre els riscos principals a curt, mitjà i llarg termini.	103	12 i 13	Sí
Qüestions mediambientals	Global medi ambient			
	1) Informació detallada sobre els efectes actuals i previsibles de les activitats de l'empresa en el medi ambient i, si escau, la salut i la seguretat, els procediments d'avaluació o certificació ambiental. 2) Els recursos dedicats a la prevenció de riscos ambientals. 3) L'aplicació del principi de precaució, la quantitat de provisions i garanties per a riscos ambientals.	103, 102-11, 307-1	11, 12, 13, 26, 27, 28 i 29	Sí
	Contaminació			
	1) Mesures per prevenir, reduir o reparar les emissions de carboni que afecten greument el medi ambient. 2) Tenint en compte qualsevol forma de contaminació atmosfèrica específica d'una activitat, incloent-hi el soroll i la contaminació lumínica.	103, 305-5, 305-6 i 305-7	27, 28 i 29	Sí
	Economia circular i prevenció i gestió de residus			
	Economia circular	103, 301-2 i 301-3	26, 28 i 29	Sí
	Residus: mesures de prevenció, reciclatge, reutilització, altres mètodes de recuperació i eliminació de deixalles.	306-1, 306-2, i 306-3	28 i 29	Sí
	Accions per combatre el malbaratament d'aliments.			No
	Ús sostenible dels recursos			
	El consum d'aigua i el subministrament d'aigua d'acord amb les limitacions locals.	303-1, 303-2 i 303-3	26	Sí
	El consum de matèries primeres i les mesures adoptades per millorar l'eficiència del seu ús.	103, 301-1 i 301-2	26, 27 i 29	Sí
	Consum, directe i indirecte, d'energia, mesures preses per millorar l'eficiència energètica i l'ús d'energies renovables.	103, 302-1 i 302-4	26 i 27	Sí
	Canvi climàtic			
	Els elements importants de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle generats com a resultat de les activitats de l'empresa, incloent-hi l'ús dels béns i serveis que produeix.	103, 305-1, 305-2, 305-3 i 305-4	27 i 28	Sí

ÀMBITS	Continguts	Estàndards GRI	Pàgina de l'informe	Assumpte material en l'anàlisi de materialitat (Sí/NO)
Qüestions mediambientals	Les mesures adoptades per adaptar-se a les conseqüències del canvi climàtic.	103	27	Sí
	Les metes de reducció establertes voluntàriament a mitjà i llarg termini per reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i els mitjans implementats per a aquesta finalitat.	103	27	Sí
	Protecció de la biodiversitat			
	Mesures preses per preservar o restaurar la biodiversitat.			No
	Impactes causats per les activitats o operacions en àrees protegides.			No
Qüestions socials i relatives al personal	Ocupació			
	Nombre total i distribució d'empleats per sexe, edat, país i classificació professional.	103, 102-8 i 405-1	20	Sí
	Nombre total i distribució de modalitats de contracte laboral.	102-8	20	Sí
	Mitjana anual de contractes indefinits, de contractes temporals i de contractes a temps parcial per sexe, edat i classificació professional.	102-8 i 405-1	20 i 21	Sí
	Nombre d'acomiadaments per sexe, edat i classificació professional.	401-1	21	Sí
	Les remuneracions mitjanes i la seva evolució desagregades per sexe, edat i classificació professional o igual valor.	103	23	Sí
	Bretxa salarial, remuneració de llocs de feina iguals o de mitjana de la societat.	103, 405-2	23	Sí
	La remuneració mitjana dels consellers i directius, incloent-hi la retribució variable, les dietes, les indemnitzacions, el pagament als sistemes de previsió d'estalvi a llarg termini i qualsevol altra percepció desagregada per sexe.	103	8	Sí
	Implantació de polítiques de desconnexió laboral.	103	22	Sí
	Empleats amb discapacitat.	405-1	21	Sí
	Organització del treball			
	Organització del temps de treball.	402-1	22	Sí
	Nombre d'hores d'absentisme.	403-2	24	Sí
	Mesures destinades a facilitar el gaudi de la conciliació i fomentar l'exercici corresponsable d'aquests per part de tots dos progenitors.	103	22	Sí
	Salut i seguretat			
	Condicions de salut i seguretat a la feina.	103, 403-4, 403-5, 403-6, 403-7 i 403-8	24 i 25	Sí
	Accidents laborals, en particular la freqüència i la gravetat.	403-2 i 403-9	24	Sí
	Malalties professionals; desagregades per sexe.	403-10	24	Sí
	Relacions socials			
	Organització del diàleg social, inclosos procediments per informar i consultar el personal i negociar-hi.	103	8, 9, 22 i 25	Sí
	Percentatge d'empleats coberts per conveni col·lectiu per país.	102-41	24	Sí
	El balanç dels convenis col·lectius, en especial en el camp de la salut i la seguretat a la feina.	403-1	24 i 25	Sí
	Formació			
	Les polítiques implementades en el camp de la formació.	103	23	Sí
	La quantitat total d'hores de formació per categories professionals.	404-1	23	Sí
	Accessibilitat universal de les persones amb discapacitat	103	21	Sí
	Igualtat			
	Mesures adoptades per promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes.	103	19 i 21	Sí
	Plans d'igualtat (Capítol III de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes), mesures adoptades per promoure l'ocupació, protocols contra l'assetjament sexual i per raó de sexe, la integració i l'accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.	103	22	Sí
	La política contra tota mena de discriminació i, si escau, de gestió de la diversitat.	103	12, 13 i 22	Sí

ÀMBITS	Continguts	Estàndards GRI	Pàgina de l'informe	Assumpte material en l'anàlisi de materialitat (Sí/NO)
Drets humans	Drets humans			
	Aplicació de procediments de diligència deguda en matèria de drets humans. Previsió dels riscos de vulneració de drets humans i, si escau, mesures per mitigar, gestionar i reparar els possibles abusos comesos.	103 i 102-16	12, 13 i 14	Sí
	Denúncies per casos de vulneració de drets humans.	406-1, 102-17	12 i 13	Sí
	Promoció i compliment de les disposicions dels convenis fonamentals de l'Organització Internacional del Treball relacionades amb el respecte per la llibertat d'associació i el dret a la negociació col·lectiva.	412-1	13 i 14	Sí
	L'eliminació de la discriminació a la feina i l'ocupació.	103 i 406-1	12, 13 i 22	Sí
	L'eliminació del treball forçós o obligatori.	103 i 412-1	13 i 14	Sí
Corrupció i suborn	L'abolició efectiva del treball infantil.	103 i 412-1	13 i 14	Sí
	Mesures adoptades per prevenir la corrupció i el suborn.	103, 102-16, 102-17, 205-3 i 419-1	12 i 13	Sí
	Mesures per lluitar contra el blanqueig de capitals.	103 i 205-3	12 i 13	Sí
	Aportacions a fundacions i entitats sense ànim de lucre.	413-1	17, 18 i 25	Sí
Societat	Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible			
	L'impacte de l'activitat de la societat en l'ocupació i el desenvolupament local.	103 i 403-1	17, 18, 24 i 25	Sí
	L'impacte de l'activitat de la societat en les poblacions locals i en el territori.	413-1	17, 18, 24 i 25	Sí
	Les relacions mantingudes amb els actors de les comunitats locals i les modalitats del diàleg amb aquests.	102-40, 102-42, 102-43, 102-44 i 102-47	8 i 9	Sí
	Les accions d'associació o patrocinis.	102-12 i 102-13	31 i 32	Sí
	Subcontractació i proveïdors			
	* La inclusió en la política de compres de qüestions socials, d'igualtat de gènere i ambientals. * Consideració en les relacions amb proveïdors i subcontractistes de la seva responsabilitat social i ambiental.	103, 102-9, 204-1, 308-1, 308-2 i 414-1	5, 13 i 14	Sí
	Sistemes de supervisió i auditories i resultats d'aquestes.	103 i 414-2	13 i 14	Sí
	Consumidors			
	Mesures per a la salut i la seguretat dels consumidors.	103	15 i 16	Sí
	Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de queixes.	103 i 416-2	12 i 16	Sí
	Informació fiscal			
	Beneficis obtinguts país per país.	103	14	Sí
	Impostos sobre beneficis pagats.	103	14	Sí
	Subvencions públiques rebudes.	201-4	10	Sí

De conformitat amb:

Som membres de:

© Esteve 2020 (Barcelona)
Estat d'informació no financera 2019

Passeig de la Zona Franca, 109, 4ª planta
08038 Barcelona (Espanya)
www.esteve.com

ESTEVE